

ANDREAS DOLLERIS

CARL BAGGER

ANDEN UDGAVE

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
1907

CARL BAGGER

HUNDREDAARET FOR HANS FØDSEL

ANDEN UDGAVE

MILO'SKE BOGTRYKKERI
ODENSE

CARL BAGGER.
(Efter et samtidigt Maleri.)

Danmark eier mangt et Navn med Klang,
Eier Ædelstene nok, der funkle;
Jeg har intet Navn og ingen Rang,
Jeg er Flintestenen kun, den dunkle.
(»Til Læseren« i »Smaadigte«. 1834.)

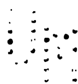
CARL BAGGER

EN BIOGRAFISK SKILDRING AF
DIGTEREN OG HANS HUSTRU

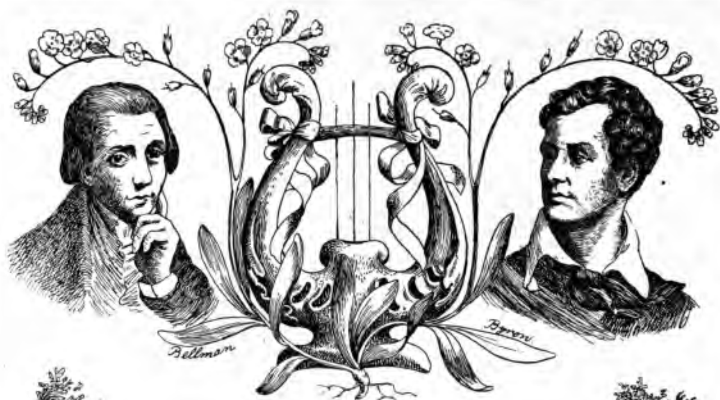
AF

ANDREAS DOLLERIS

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
1907

Bellman
Byron

Og dem jeg elsker,
men aldrig saae,
De henfarne Store,
som nær Dig staae,
Med dem lad mig boe
i Dit høie Huus,
Naar Jordebygningen
synker i Gruus.
(Carl Bagger: „Ønskerne")
DIGTEREN
CARL BAGGER
39 AAR
OG ENESTE SØN
17 AAR
DØDE 1846

DoR

Carl Bagger i Odense.

Naar »i Odense paa Tage«
Sneens hvide Dun var lagt,
og naar Mørkets sorte Drage
sine Skyer jog paa Vagt, —
og naar Viddets Pilekogger,
det var tømt — og tømt hvert Krus,
var der To, som sent i Natten
søgte Hjem og eget Hus:

Dette Hjem, hvis Lys derinde
endnu gjennem Vindvet randt, —
hvor i Ensomhed en Kvinde
end ved Rokken sad og spandt;
sad og vented paa de Tvende:
Manden med det lyse Sind —
og hans Følgesvend, hans »Murat«,
Hunden med det sorte Skind.

Og det hændte, at de Tvende,
medens Frost og Blæst tog fat,
mødte en forhutlet Stakkel
i en saadan syndig Nat, —
trak ham med til Gadedøren,
gav ham Digtrens Frakke paa:
»Tag, behold den — uden Frakke
sagtens jeg kan Stuen naa«.

— — Og naar Sommervinden suste
gjennem »Fruens Bøge«-Træer,
og naar Klokkedybets Vande
blinked under Stjerneskjær;
naar fra Sankt Albani Kirke
Uhrets Slag forkyndte To,
og naar dæmpet Vægtersangen,
den forstyrred Byens Ro; —

Da den styrret blev tillige
af en sælsom Natteravn,
fulgt af een — af flere — »Brødre«,
nu kun kjendte knap af Navn.
Det var Ham, der arved Gnisten
af hin Bellmans rige Kunst, —
uden Mønt sit Vid han mønted
ud i »Røde Kroens« Dunst.

Var han dalet alt saalænge,
at hans Ungdoms Digterkald
sørgeligt nu var Ruiner
af den frihedsbaarne Skjald?
Han, der sang om Basnæs Skove,
om de vilde Svaners Skrig,
om Naturens stolte Kræfter —
Vinteren med Vaar i Krig; —

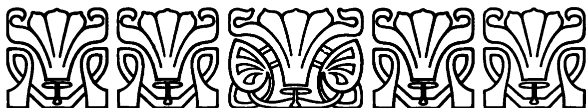
Han, der ønsked som sit Minde
Ærens hvide Sølvermor,
tog tiltakke han med Æren
nu ved Kjælderstuens Bord?
Han, der mellem høje Aander
søgte sig en himmelsk Plads,
var ham nok de Sviregaster,
Aandens Glimt i deres Glas?

Fandt i Digter-Sjælehavet
han en »uopdaget Ø«,
naar han roede med sin Kummer
ud paa Næsbyhoved Sø?
Han, der havde sig forløbet
paa det store Livsbillard,
han, hvis Indre havde røbet
Smerten i hans »Digtersvar«; —

Han, der om sin Fødselstime
havde nok af Skoser hørt, —
kjendte ej sin egen Moder
— kort hun havde Vuggen rørt; —
han, der om en værdig Fader
kun blev mindet ved sit — Navn,
og hvem Barnelivets Eden
kun var Mindet om et — Savn:

Han vil dog, trods alle Synder,
Borgerdom og Knejpestank,
leve i hans Hus, det høje,
dér, hvor Solen aldrig sank.
Og mens Byrons Stanzer gløder
Verden om i evigt Lys,
vi hans danske Ætling møder —
ham, hvis Digtnings Væld fornyes.

I vort Land, hvor Skjaldeparret
tempelsmykker Hallandsaas,
dér selv »Lysets brudte Straale«
elskes skal og helt forstaas.
Her, hvor Eventyrets Mester
Løn og Pris fik tusindfold,
skal hans Ven i Odinsbyen
æres af »en yngre Old«.

CARL BAGGER hører til de danske Digtere, der ikke nød fortjent Anerkjendelse i levende Live, og hvem end ikke Døden bragte en saadan. Først tyve Aar efter hans Bortgang udkom en samlet Udgave af hans Værker, og endnu fire Aar efter sammes Udgivelse havde P. Hansen ikke en Plads til ham i sin store Antologi »Nordiske Digtere«; først i anden Udgave, 1880, forundtes der ham en saadan.

Digteren havde da ligget over en Menneskealder under Mulde!

Carl Christian Bagger blev født udenfor Ægteskab 11. Maj 1807 paa den kgl. Fødselsstiftelse i Kjøbenhavn; han blev som Nr. 488 døbt den 16. Maj med sine to Fornavne. 24. Maj forlod Moderen Stiftelsen og medtog sit Barn til egen Forsørgelse. Faderen var Kriminalretsassessor *Peter Christian Bagger* (født 5. Juni 1772; død ugift 20. Maj 1810 som Justitsraad, Justitiarius i Politiretten, extraordinær Assessor i Højesteret og Rid-

der af Dannebrog, Søn af Etatsraad Johan Poul Bagger og Anne Elisabeth Borré). Moderen var Tobakshandlerjomfru *Margrethe Sophie Poulsen.*

Peter Christian Bagger.
(Efter Maleri.)

Det fortælles af Carl Baggers Biograf, at Faderen ikke turde gifte sig under sin Stand — og at han derfor i Stilhed nøjedes med at sørge for sin El-

skerindes og sit Barns Underhold. Der vides neppe noget Bestemt om, og Intet tyder paa, at han nogensinde paatænkte et saadant Giftermaal; derimod ønskede han, at Sønnen skulde indtræde i et ægte født Barns Rettigheder og bære hans Navn. Selv oplevede han dog ikke at bringe dette sit Ønske til Udførelse.

Jomfru Poulsen døde allerede 28. September 1808 i Kjøbenhavn af en galdeagtig Feber, 22 Aar gammel. Hun boede da hos Guldsmed Colding i Borgergade 137, hvilken Familie havde taget sig af hende før Sønnens Fødsel, og hvis Hustru under hendes Sygdom, der begyndte 30. Juli, ydede hende den omhyggeligste Pleje. Hun blev begravet 1. Oktober paa Trinitatis Assistents Kirkegaard. I Skiftet efter hende nævnes Intetsomhelst om hendes Slægt, ligesaalidt som hendes Barn nævnes; og i Legitimationsbevillingen omtales hun kun som »et Fruentimmer, der førend han (ɔ: Justitiarius P. C. Bagger) er afgaaet ved Døden.« Den lille Carl blev derefter i nogle Maaneder hos Coldings, indtil han blev anbragt hos sin Faders Broder, Premierløjtnant i Søetaten, Carl Frederik Bagger, for derefter at havne hos Bedstemoderen, Etatsraadinde Anne Elisabeth Bagger. I hendes Hus opholdt han sig det sidste Aar, før Faderen døde — og det

var paa hendes og ovennævnte Søns Ansøgning, at Carl Bagger blev legitimeret som ægte Barn ved kgl. Bevilling af 26. Juni s. Aar. Var Carl saaledes, kun tre Aar gammel, allerede baade fader- og moderløs, saa vare hans ydre Forhold dog, rent socialt set, ret betryggende, bedre end de fleste »uægte« Børns — ja vel endogsaa bedre end mange Børns af tvivlsomme Ægteforældre, idet nævnte Bedstemoder fra nu af paatog sig hans Opdragelse. Den fædrene Familie behandlede ham med Venlighed, og han fandt en flink og god Kammerat i Farbroderens jævnaldrende Søn, til hvem han siden bevarede et trofast Venskab. (Denne blev senere Appellationsretsraad i Slesvig og Etatsraad. Farbroderen døde 1814.)

Carl Bagger var altsaa fra nu af alene under Bedstemoderens Varetægt. Hun var imidlertid en heftig, lunefuld og tyrannisk Person, der laa i stadig Strid med sit Tyende og endogsaa engang var Gjenstand for et Mordattentat af et saadant. Skjøndt hun vel nok paa sin Maade holdt af sit Barnebarn, var hendes Behandling af ham dog højst vilkaarlig og aldeles forkastelig: hun lod ham endogsaa til Tider høre, at han var et »Hittebarn«, en »Horeunge« og lign. — og dette lagde en Bitterhed i den fine, bløde og spinkle Drengs Sind. I det Hele egnede hun

sig aldeles ikke til Børneopdragelse, skjøndt hun var en ivrig Tilhænger af Rousseaus Opdragelsestheorier. Maaske var Sønnesønnen heller ikke let at opdrage: Han var, hedder det, »en underlig Dreng, Haardhed og Blødhed, Vildhed og Indesluttethed, Letsindighed og Tungsindighed (den sidste Egenskab formodentlig en Arv fra Faderen), Stolthed og Ydmyghed laa paa en mærkelig Maade sammenvævet i hans Karakter«, han var larmende og støjende, let oplagt til Slagsmaal — og saa blød, at han undertiden besvimede, hvis en af Kammeraterne slog sig eller kom noget til. Selv paatog han sig tidt Skylden derfor — som oftest uden Grund. Men var han til Tider overgivent støjende — saa var han til andre Tider frygtsom og sky. Dette sidste havde for en væsentlig Del sin Grund i og udvikledes ved, at han følte sig aldeles utryg overfor Bedstemoderen, hvis blideste Kalden tidt efterfulgtes af en korporlig Revselse, selv om han intet Ondt havde foretaget, og selv om hun havde lokket ham til sig med Kjælenavne. Det tør anses for givet, at Bedstemoderens forfejlede Opdragelsesmethode mægtigt bidrog til at udvikle det Had, Carl Bagger senere i Livet nærede til »det fine Selskab«, et Had, der i mangfoldige Tilfælde var uberettiget og — for hans eget Ved-

kommende — ubegrundet, selv om man end nok saameget kan laste Etatsraadindens Ubesindigheder og forkastelige Udtalelser.

Da Carl var 11 Aar gammel, sattes han i Roskilde Kathedralskole, hvis Rektor siden 1815 var den dygtige Skolemand, Professor *Søren Bloch.* Han anbragtes i Huset hos Præsten *Struck* ved Bistrup, der tillige var Timelærer ved Skolen. Bagger var kun tarvelig klædt, og Kosten, han fik, var sløj. Alligevel syntes han at have befundet sig vel i denne By. Han var ikke flittig i Skolen, og i Timerne morede han sig med at tegne Karrikaturer, hvortil han havde et medfødt Anlæg, eller han rev Blade af sin Stilebog og skrev til Bedstemoderen. »Læreren roste hans Begavelse og Opvakthed, men anden Ros høstede han ikke.« Der er udtalt Formodning om, at den kraftige og sunde Aand, hvori Rektor styrede sin Skole, ogsaa er kommen Bagger tilgode. Det maa vel ogsaa være Aanden, han senere i Livet tænkte paa, naar han med Sympathi mindes sin Roskilde-Skoletid; de ydre Forhold kan det neppe have været: der fortælles om ham, at han stadigvæk frøs og stadigvæk var forsulten.

Saa flyttedes han i 1822 til den ny oprettede Skole i Sorø — rimeligvis fordi han paa Aka-

demiet dér kunde faa Friplads. Aaret efter, første Søndag efter Paaske, 6. April, blev han konfirmeret i Sorø Kirke, med Karakteren »god« for Kundskab og Opførsel. Han har i sit Digt »De tvende Kirker« givet en troværdig og udførlig Skildring af sin Stemning i og sine Tanker om de to Byer: Først Roskilde, hvor

»De høje Taarne sig spejled
Ned i min barnlige Sjæl;
Ensom jeg gik ved Stranden,
Mennesket saae kun min Hæl.

Der lagde jeg først de Planer,
Som aldrig blev realiseert,
Der tænkte jeg mig som Hersker,
Med Hermelinskaaben drapeert.

Formodentlig smittede Luften
Fra Bistrup mit unge Sind,
Thi hvad der ei var det saae jeg,
Og for hvad der var blev jeg blind.

En Demosthenes, meente jeg, var jeg,
En vordende Mirabeau,
Der eengang skulde forandre
Verdens Vandel og Tro.

Mindst tænkte jeg sandelig derpaa,
Jeg skulde saaledes endt —
Foruden Examen og Embed,
Evindelig én Student!«

Og i Digtets anden Afdeling fortsætter han:

»Derpaa kom jeg til det snævre
Sorø med sit Bøgekrat;
Kirkens Taarn var brændt til Grunden,
Phønix steg først af sin Nat.

Alt var smaat og alt var snævert,
Her var ingen Kirkehøi,
Hvorfra mine Blik og Tanker
Over Issefjorden fløi;

Her var lærde Mænd, hvis Tanker
Aldrig ændsed liden Dreng:
Stakkels Mirabeau gik søvnig,
Taus Demosthenes iseng.«

Og efterat have fremmanet Roskildes historiske Minder og lovprist »Issefjorden med sit Dagskjær« tilføjer han:

»Er den ei, trods sine Mangler,
Dog en herlig, livskarsk Fyr
Imod Sorøs bøgekrandste
Sumpesø i Mignatur?«

Skjøndt Bagger som Digter egentlig aldrig var synderlig nøjeregnende med sin metriske Kunst, er det dog muligt, at Omskiftningen i dette Digt, fra det stigende Versemaal til det dalende, fra de frejdige Jamber til de mere vemodige Trochæer er anvendt symbolsk. Vist er det, at han aldrig kom til at befinde sig vel i den lille By, og dog kom han blandt Skolens Elever hur-

tig til at indtage en fremskudt Plads paa Grund af sine udmærkede Evner, sit Tegnetalent, sit Vid og sin Satire. »Man bøjede sig for hans aandelige Overlegenhed og vurderede det Fond af Liv og Lune, han indebar, og som gjorde ham til en uundværlig Deltager i ethvert lystigt Lag.« Der findes offentliggjort en lang Række Udtalelser fra hans Lærere ved Akademiet. De roser alle hans Evner og Opvakthed, men dadler hans Ustadighed og Lattermildhed. Rektor *Tauber* skriver:

»C. C. Bagger, Eleve, et fleersidigt men flygtigt Talent, der stundom forleder ham til Lattermildhed og anden Udbrud af Letsind, men paa given Advarsel let at bøie til det Gode. Hans Opførsel og Sæder i Opdragelsesanstalten ulastelige.«

Og i en senere Udtalelse, dateret 31. Juli 1824, siger Rektor:

»Denne Eleve, af Characteer og Opførsel godmodig, men noget for lattermild, viser god Flid, men synes at kunne vise bedre, har Sproggenie og belletristisk Disposition, der, ledet ved grundigt Studium, kan bringe Frugt.«

B. S. Ingemann, Lektor ved Akademiet, siger:

»Bagger synes at have meget gode Anlæg, men er endnu, om end med de bedste Forsæt-

ter, dog altfor ustadig saavel i sin Flid, som i alvorlig Iagttagelse af den nødvendige Skoleorden.«

Digteren *Chr. Wilster* bedømmer ham som:

»Et flygtigt men lyst Hoved, som ved mere anstrængt Flid og mindre Barnagtighed kunde bringe det meget vidt.«

Vare Lærerne paa deres Side ikke helt fornøjede med Bagger, var han til Gjengjæld heller ikke fornøjet med dem: Han klagede over deres Gnavenhed — og ikke engang de tre Digtere imellem dem fandt Naade for hans Øjne. I »Pedellens Datter« siger han senere saaledes: »Underdenne muntre, lyseblaae Himmel seer Hauch suurt, brummer Bredahl, vaander Ingemann sig og Wilsters Latter synes at være Krampelatter. Er det dog ikke pudsigt?« Bagger var dog langtfra altid den lystige, den overgivne. Til Tider følte han sig ene og forladt, følte vel, mer eller mindre bevidst, Savnet af at han ingen Forældre, intet Hjem, havde. Det er sikkert dertil, han hentyder i »Min Broders Levnet«:

»Nu kjender jeg ikke til Sønnens Lyst,
Og ei til de barnlige Taarer;
Jeg har kun smiilt ved Naturens Bryst,
Laant Blodet af hendes Aarer.
Hvad ikke jeg kjender, tier jeg om,
Urokket staae Hvermands Troner!

Og Barnets Følelser staae for min Dom,
Som fremmede Religioner!«

Aldeles direkte udtaler han det i »Digtersvar«:

»Arme Forladte, ak, Du har ei
Fader, som tro kan vise Dig Vei,
Er og dit Hjerte stærkt, at Du kan
Savnfri tumles i fremmede Land?

Arme Forladte, aldrig din Arm
Slyngtes om Moderens elskende Barm;
Aldrig at skue, Stakkel, Du fik
Glæden i Moderens perlende Blik!«

Og endelig i »Mignon i Graven«:

»Haver ei Huus og haver ei Moder,
Har ingen Søster og har ingen Broder;
Stien er smal og knudret er Jorden, —
Barnet er utaalmodigt nu vorden«.

Sorø kaldte han, i hvert Fald i saadanne Sindsstemninger, en »Ravnekrog«, en »hartad modbydelig Blindtarm, hvor jeg selv, et uskyldigt rødmosset Æble, eller noget lignende, er nedsvælget, for der paa en passende Maade at fordøies til et nyttigt Excrement.« Lignelsen henter han fra den Omstændighed, at »man ei kan kjøre gjennem Byen, men bestandig maa vende tilbage ad den Vei, hvorad man kom ind.« Han kom dog i enkelte Familier, saaledes i Læge Wendel-

boes og Amtmand Stemanns. Af Venner, han sluttede sig nøjere til, kan, foruden den tidlig afdøde Artiumskammerat, *Chr. Wendelboe*, om hvem Bagger skrev et smukt Mindedigt, nævnes *Fr. Petit*, som 1828 udgav »Digte fra Rus-Tiden«, rejste senere til Hamborg, blev Dr. phil., og oversatte bl. A. H. C. Andersens Digte og Eventyr paa Tydsk; han døde 1854. Endelig selve *H. C. Andersen*, der da gik i Slagelse Latinskole, og hvem Carl Bagger, under et af dennes Søndagsbesøg i Sorø, mødte i den smukke Akademihave. »De er Digter«, sagde Bagger. »Ja«, svarede Andersen. »Det er jeg ogsaa«, — og dermed var et Venskab indledet, som varede Livet ud.

Carl Bagger var nemlig i en meget tidlig Alder begyndt at skrive Digte. Hans første Digt, som vi nu kjender, er fra 29. Novbr. 1822. Det findes trykt i Tillæget til hans samlede Værker. Et andet Ungdomsdigt »Maleri til mine Skolekammerater« skildrer i 21 Strofer Klassekammeraterne. Digtet er hidtil utrykt. Jeg anfører Versene om dem, der senere i Livet vedblev at staa Bagger nær:

»Hist staar Een med aaben Mund,
Hvad mon han han bestiller?
Synger alt fra Morgenstund,
Slaar de rene Triller;

Dandser saa en Menuet,
Spiller saa en lill' Terzet
Og deraf sig bryster. [W. Fiedler.]«

»Seer I hist en lystig Fyr
Springe henad Bane,
Prise høit de vilde Dyr,
Skrige som en Trane?
Hid fra Jyllands Kyst han kom
Stærk som Hercul, Hjernen tom
Vil han Visdom lære. [Thygeson.]«

»Hist der staaer en Yngling blid,
Som for Speilet bukker,
Kinden rød og liliehvid,
Piger for ham sukker.
Skolen gjennemgaaes med Fart,
Stryger op sin Bakkenbart,
Er med sig fornøiet. [Fr. Fiedler.]«

1827 blev Bagger Student med første Karakter; foruden ham blev otte andre af Akademiets Elever Studenter dette Aar:

»Og vi var ni, og Hver i Ungdomsmorgen,
Og Hver med Sundhed paa den røde Kind
Og ind i Verden, ind i Kongeborgen,
Vi skulde træde nu som Pager ind,«

skriver han i Mindedigtet om *A. Chr. Wendelboe.* De syv andre, der nævnes, vare *A. Wendelboe,* senere Præst, *Fr. Petit,* omtalt ovenfor, *Valdemar Fiedler, E. Buntzen,* senere Højesteretsadvokat, *Thyge de Thygeson,* senere Klitinspektør og Lands-

thingsmand, *H. Malling*, senere Amtsforvalter i Husum og Forfatter under Pseudonymet H. Frank, og *S. L. Povelsen*, senere Rektor i Roskilde.

Karrikaturtegning af Carl Bagger. 1827.

Da Artium var taget, flyttede Carl Bagger hen paa den saakaldte »Regens« paa Sorø Torv, og denne hans nye Bolig stillede ham noget friere med Hensyn til Levevis. Han vedblev dog stadig at være misfornøjet med Byen. I et Brev til H. C. Andersen, der nu havde ombyttet Slagelse med Helsingør, skriver han 31. Oktbr. 1827: »O Jammer, o Rædsel, i sit eet og tyvende Flammeaar, med alle sine høitflyvende Længsler og Planer, som figura udviser, levende at nedputtes i en vel tiltoldet Tranflaske; her er Gymnastiken og Voltigen aldeles til ingen Nytte.« I en Margen-Tegning afbilder han sig selv i Flasken og

slutter saa Brevet: »En stor Fornøielse, kjære Ven, et stærkt Solskin ind i Tranflasken, kunde De forskaffe mig ved jevnligen at sende mig et og Andet af de Smaating, De vel af og til udgyder Dem i«. Andersen havde da begyndt at offentliggøre Digte i Heibergs »Flyvende Post«.

Et Par Uger efter ovenanførte Brev skriver Bagger paany til Andersen og lykønsker ham med Digtene, som han havde set i Bladet, da han i Søndags var i Besøg i Skjelskøregnen »hos en mig saare dyrebar Familie«. Det var Familien paa *Basnæs*, her sigtes til. Ejeren af denne Herregaard var forhenværende Sukkerraffinadør, Justitsraad *Frederik Christian Fiedler*, født 23. Maj 1775, og Søn af en indvandret Sachser, der havde tjent sig stor Rigdom. Han havde kjøbt Godset 1809 for 388,000 Rdl. Hans Hustru, hvem han havde ægtet 1801, var *Juliane Marie Sporon*, født 23. Septbr. 1781, Datter af den bekjendte Amtmand over Vejle Amt, Benjamin Georg Sporon, Forfatteren til det grundlæggende Værk »Eenstydige danske Ords Bemærkelse«. I Ægteskabet var ti Børn, hvoraf *Thora Alvilde* var det sjette; det fjerde og femte var nedennævnte to Sønner. Iøvrigt bestod Børneflokken af fire Sønner og sex Døttre, fødte 1802—1819. Carl Bagger havde allerede i Roskilde Skole været Elev

sammen med Brødrene *Frederik* og *Valdemar Fiedler*, og da disse, ligesom han selv, i 1822

Frederik Christian Fiedler.
* 23. Maj 1775. † 23. August 1829.
(Efter Maleri.)

flyttedes til Sorø, fortsattes og udvikledes Venskabet, navnlig til den yngste Broder Valdemar,

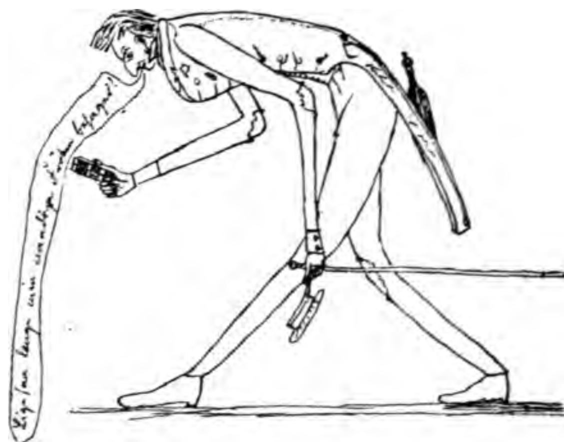
og førte omsider til, at Bagger i 1824 i en af Ferierne indførtes i deres Hjem, det gamle Herre-

Juliane Marie Fiedler, født *Sporon.*
* 23. Septbr. 1781. † 3. Januar 1837.
(Efter Maleri.)

sæde, som han jo gjennem Breve og gjennem Fantasien allerede var bekjendt med. Han blev

nu i de følgende fire Aar en hyppig Ferie-Gjæst paa Basnæs, hvor navnlig Husets Frue, der var en gammel Bekjendt af Baggers Fader, modtog ham, den forældreløse, med moderlig Venlighed og Omhu. Under disse Besøg gik det

Karrikaturtegning af Carl Bagger, omtr. 1827.
(Med nogle Bøger, han laante Thora Fiedler, før deres Forlovelse.)

tidt ret lystigt til. Engang havde han besøgt sin Familie i Altona. Paa Tilbagerejsen gjorde han et Ophold paa Basnæs. Han havde laant sin Kammerats, Buntzens Gulduhr, da han havde forloret sit eget, som Bedstemoderen havde givet ham, og ikke turde lade hende blive vidende

derom. Uheldigvis glemmer han det laante Uhr paa »et vist Sted«. Han skriver en versificeret saftig Efterlysning af Uhret og — mærkeligt nok — deltog Basnæs Beboere, gamle og unge, Thora undtagen, i denne rimede Turnering ved hver især at svare ham. Han skriver saa efter denne Historie, og da han opdager, at Husets Herre har taget Uhret, et meget kvikt Digt, hvis Slutningsstrofe lyder:

»Trætte kan Psychologie,
Trætte kan Trochæer:
Musen vil ei meer staa bi,
Listed bort paa Tæer.
Tvende Uhre kom og gik,
Dobbelt har jeg Svien:
Sildig jeg Fornuften fik,
Tidlig Phantasien.«

Paa Basnæs lærte han at kjende den yppige sydsjællandske Natur, den han senere har besunget og lovprist i kraftige Strofer, — ikke som Chr. Winther legende og lyst, men mere dystert, som Steen Blicher besang sit »mørkladne« Land:

»Imod Sydvest paa Sjællands friske Strande
Der staaer fra Riddertid en Herregaard
Med Udsigt over Beltets mørke Vande —
Kom, følg mig, seer Du ikke, det er Vaar?

Basnæs i Thora Fiedlers Ungdom.
(Efter Maleri af Th. Læssøe.)

Et Liv er spredt nu, som Du aned neppe,
Rundt om i Hauge, Skov og Fiskepark;
Retsom et blødt, et blommet tyrkisk Teppe
Udstrækker spraglet sig hin Kløvermark:
Viid, Flora kommen er nu op til Norden,
Den fine Fod ei stødes maa paa Jorden.

Kom med! hver Aarstid har jeg seet paa Stedet,
Hvert Danmarks Veirlig har jeg prøvet der,
Hver Danmarks Sangfugl har mit Øre glædet,
Jeg har seet Reden i de grønne Træ'r.
Natur! en venlig Barndom saae jeg ikke,
Men Ynglingslykken, den har jeg dog havt.

Og her randt hine skjønne Øieblikke,
Da mine Tanker steeg i modnest Kraft,
Og da, begeistret, over Jordens Dale
Min Aand sig hæved til det Ideale.

Kom med! o følg mig blot ud i Naturen,
Det er jo Foraar alt, læg Bogen bort.
Naturen digter nu, og see! Censuren
Kan ei ved Huller gjøre Digtet kort;
Frit synger Lærken over Hvedemarken,
Behøver ei at veie hvert et Ord
Og frygte for, at Ørnen, Luftmonarken,
I Trillen en Satire finde troer!
Kom med! i Kjæret Frøen slaaer paa Trommen,
For lang Tid siden er alt Flora kommen.

Kom med! imellem disse Buske ligger
En gammel Liigsteen, slængt uændset hen;
Indskriften længst forvittret er til Prikker,
Men Sagn i Folkemunde gjemte den:
En Præstemand staaer huggen ud paa Stenen,
Sex Koner hugne staae ved Siden af;
Saa mange Gange brød han Myrthegrenen
Og hvergang blev den henlagt paa en Grav:
Med Rette blev ham intet Varigt givet,
Thi man kun eengang elske kan i Livet.

Kun eengang slynges Elskovs Blomst og Ranker
Om det ungdommelige Hoveds Lok,
Kun eengang fødes disse lyse Tanker,
Kun eengang Nornen staaer ved Freias Rok.«

Og til denne *ene* Blomstring indviedes Carl Bagger under sine Besøg paa »Herregaarden«, som han i de anførte Stanzer har besunget.

Han forelskede sig i Husets unge Datter *Thora Alvilde.* Hun var født paa Basnæs 14. August 1810 og var ved deres første Møde altsaa kun ved Konfirmationsalderen, men udviklede sig hurtigt til en moden Kvinde, »hvem Alle fandt smuk og god«. Og da han under hendes Sygdom ved Juletid 1827 skrev Digtet *»Da Thora var syg«*, fik han yderligere bekræftet, hvad han vel var vidende om iforveien, at hun gjenelskede ham. Digtet, der første Gang er trykt i de »Samlede Værker«, er altsaa Carl Baggers Frierbrev til Thora Fiedler, og angives i selve Poemet som saadant:

»Thora, da de mumled her,
Du var syg og Døden nær,
Fuldelig da var det, som
Glæden gik, da Tidning kom;
Bølgekjølnet blev mit Blod,
Olding, tyktes mig, jeg stod.

Og jeg tøede Sjælens Iis, —
Røveren saae Paradiis!
Mine Hænder folded jeg,
Ak, de kjendte ei den Vei;
Bedre lød de mine Vink,
Naar det gjaldt et muntert Klink.

Englene med Undren saae,
Hvor paa Knæ for Gud jeg laae.
Hvad jeg sukked, ikke veed jeg,
Meget græd jeg, mere leed jeg;

Det jeg veed, saa inderlig
Bad til Gud jeg kun for Dig.

Hvad Du var mig, saae jeg grandt,
Da ved Døden jeg Dig fandt;
Sværmet har jeg vel for Mange,
Skrevet Galnings Elskovssange;
Elsket, Thora, tro Du mig,
Elsket har jeg ikkun Dig.«

Originalmanuskriptets to Slutningsstrofer og to som Efterskrift i et andet Versemaal tilføjede Strofer ere hidtil utrykte. De førstnævnte lyder:

»Snüffe skal jeg aldrig meer,
Naar i Nærhed jeg Dig seer;
Drikke Øl om Morgnen ei,
Hvis Dit Øie byder: nei!
Aldrig Snaps og lidet Viin,
Snarlig Attestatsen min!

Ingen aner, hvad jeg Dig
Hvidsker her saa tauselig;
Lad Din Læbe være stum,
Og giv Bønnen hos Dig Rum;
Til min stille — Friergang
Kjender kun den lille Sang.«

Efterskriften omhandler en liden Staalring, som han beder hende holde i Ære indtil den Tid, da

». . . . . . . Din strenge Fa'r
Ei kan os skille nænne,
Men sætter os en anden klar
Af Guld om høire Hænde.«

Den strenge Fader gav imidlertid ikke efter, og Baggers Løfter om Snus, Øl, Vin og Attestats

Carl Bagger.
(Efter Miniaturmaleri af Christian Petersen. 1828.)

blev, som Fremtiden vil vise, kun sørgeligt indfriede. – *Carl Bagger* og *Thora Fiedler* vare fra nu hemmelig forlovede — og fra nu er hendes Navn og

hendes Liv knyttet uløseligt til ham og hans Digtning. Hun blev »Kvinden i hans Liv«, hvem

Thora Fiedler.
(Efter Miniaturmaleri af Jean Jacques Turretin. 1829.)

han, trods alle sine Fejl og alle sine Fald, aldrig glemte. Og havde han end skrevet »Galnings Elskovssange«, han havde dog sikkert Ret deri, at

»Een kun være kan den Brud,
Som har Ret til mine Sange.«

Forældrene fik dog Intet at vide om Forlovelsen. I Trediemands Nærhed teede de Unge sig og tiltalte hinanden, som om Intet var passeret. Det var Baggers Mening, at hemmeligholde Forlovelsen indtil Julen 1828 for saa at betro sig til Svigermoderen. Han var vel vidende om, at den praktiske og dygtige Fader var imod Partiet — denne Studenterforlovelse, som den er bleven kaldet.

Opdagelsen skulde imidlertid komme paa en anden Maade, end Parret havde tænkt sig. I 1828 tog Bagger anden Examen med første Karakter, derefter rejste han til Kjøbenhavn og fik foreløbig Bolig hos sin Bedstemoder; men da hans Formynder, Højesteretsassessor *Adam Müller*, imidlertid snart indsaa, at dette Ophold hos den gamle Dame, hvem Aarene havde gjort endnu mere lunefuld og urimelig, var højst uheldigt for det Studium — det juridiske — som Bagger skulde dyrke, fik han ham anbragt hos en Skipperenke *Koefoed*, »hvis Navn ikke bør glemmes, naar Talen er om Carl Bagger«. Hun plejede ham med moderlig Omhu, bar over med hans Udskejelser og vedligeholdt sin Interesse for ham under næsten hele hans viltre kjøbenhavnske Periode. Baggers Liv — ikke hans Digtning —

Carl Baggers Haandskrift. 1828.

(Af et Brev med Citat af Digtet »Et Sendebrev«.)

ligner i mange Maader i en forunderlig Grad *Johannes Ewalds*. Hvad Tømmermandens Enke, Ane Kirstine Skou, var for denne, blev nu Skipperenken for ham. Begge disse to Kvinders Navne tilhører den danske Literaturhistorie.

For Thora Fiedler syntes en Kjøbenhavnsrejse, trods Datidens langsomme Befordringsmidler, ikke at høre til det Uopnaaelige. I hvert Fald opholdt hun sig Efteraaret 1828 i Hovedstaden i Besøg hos sin Faders Stedmoder og traf selvfølgelig hyppig sammen med sin Forlovede.

Kort efter maatte hun betro sin Moder, at hun bar et Barn under sit Hjerte. Hun førtes saa senere, ledsaget af sine Forældre, til Stendalgaard et Par Mil fra Silkeborg hos Skovrider *Bang*, der var en mangeaarig Bekjendt af hendes Fader og havde været Huslærer hos samme paa Basnæs i sin Studentertid; og her fødte hun, 13. August 1829, Carl Bagger en Søn. Denne blev 16. August døbt *Carl Christian Petersen* og indførtes i Vium Sogns Kirkebog som Søn af Søkaptejn Carl Petersen og Hustru Thora Christiansdatter. Forældrenes fingerede Efternavne ere tagne efter Bedstefædrenes Fornavne. I syttende Kapitel af »Min Broders Levnet« vil man finde Barnets Navn angivet, ligesom denne Tildragelse dér er skildret i en ret mærkelig Forklædning. Det er

almindelig antaget og fremsat i Biografier af Bagger, at han ved denne Lejlighed lod sin Elskede i Stikken. Dette forholder sig ikke rigtigt. Naar det unge Par — han var 22 og hun 19 Aar gammel — ikke giftede sig, skyldes det absolut Modstand fra den gamle Justitsraad Fiedlers Side. Og naar denne tog sig Sagen saa nær, at han allerede ti Dage efter Katastrofen, 23. August s. Aar, afgik ved Døden, har Selvbebrejdelsen sikkert havt sin Andel deri. Han var pekuniært saaledes stillet, at han ved Ægteskab kunde have forenet de Unge — og han handlede hverken klogt eller forsvarligt ved at modsætte sig dette Skridt.

Som Sagen nu stod, medførte den for Baggers Vedkommende et helt Brud med Basnæs og et partielt med hans Forlovede. Om Sønnens foreløbige Skjæbne kan jeg her anføre, at han strax efter Fødslen kom i Pleje hos Skovløber Lars Braad i Stendalgaards Plantage, hvor Konen selv ammede ham. Omtrent ved den Tid, han kunde »gaa ene«, kom han tilbage til Skovrider Bangs og blev her opdraget sammen med Husets egne Børn. Han begyndte ogsaa sin Skolegang sammen med dem, indtil han ved Syvaarsalderen blev afhentet af Sognepræsten i V. Tørslev, *Conrad Hauser Grove*, der var gift med Mode-

rens Søster, Frederikke Catharine, Enke efter Dr. phil. Theodor Gliemann, for aldrig oftere at vende tilbage til sit Fødested.

Efter dette Omrids af Baggers Barndoms- og Ungdomsliv, — der havde været rigere paa Begivenheder og havt en stærkere Vexelvirkning af Skygge og Lys end de fleste Menneskers, — vender vi os til hans Digtervirksomhed, der allerede i Aaret 1826 havde frembragt en saa smuk og udmærket Frugt som »Ønskerne« (tilligemed »Fædrearven« offentliggjort i Heibergs »Kjøbenbavns flyvende Post« 10. Decbr. 1827). Et af de faa Digte af Bagger, som med Sikkerhed kan henføres til det skjæbnesvangre Aar 1829, hedder »Bestemmeren«; deri skildrer han Digterskjæbnen som den ulykkelige, den hjemløse; men det er utænkeligt, at han ikke, naar han taler om

»Hvad Barnet, under Modrens Taarer født,
Selv grædende bragt ned til Graadens Land,
Hvad dette lidet Barn engang skal vorde, —«

da ikke tillige hentyder til det Barn, der skulde blive, eller maaske da allerede var født ham ovre paa den jydske Hede — til dets »Bestemmelse« i Fremtiden.

H. C. Andersen havde i Rusaaret foreslaaet Carl Bagger, at de i eet Bind skulde udgive deres Digte i Forening. Da Førstnævnte imid-

lertid i 1829 udgav sin »Fodreise fra Holmens Canal til Østpynten af Amager«, og denne gjorde megen Lykke, trak Bagger sig tilbage. Han ønskede ikke at komme frem under en Andens Protektion. I Virkeligheden var han en yderst beskeden Mand.

Med det juridiske Studium gik det kun spredt og sparsomt fremad. Hovedstaden havde altfor mange Tillokkelser for den livslystne og ustadige Student. Allerede i et Brev fra 1828 udtaler han sig saaledes: »Jeg gaaer hver Dag en Time til Manuducteuren, for at skulle opræbe Datoerne paa en 50 Forordninger; Du kan imidlertid nok begribe, at jeg ikke er saa uanstændig at yttre mig saa mange Gange, som han i sin Cynisme vist ønskede det.« 1830 døde hans Bedstemoder; han blev derved i pekuniær Henseende lidt friere stillet, idet han fik en Arv efter hende. Og da samtidig hans Manuduktør, *Peter Georg Bång*, udnævntes til overordentlig Professor ved Universitetet, lagdes de juridiske Studier for en Tidlang helt paa Hylden, og han droges lidt efter lidt, med stedse stigende Hast, ind i det lystige, ubundne Dagdriverliv, om hvilket han forøvrigt udtaler i samme Brev: »Det er idag den 15de Mai, og jeg har allerede fortæret de Penge, hvoraf jeg skulde leve Maaneden ud. — — Du kan ellers

troe, kjære Ven, at dette just er en Verden for mig, idelig Tummel, idelig Spadseren, af og til Invitationer til Selskaber, som give min Galde og min Latter Luft: hver Søndag Formiddag Serapionsklub med Andersen og Petit; stundom Kafferen hos Mini; oftere paa Theatret; tiest Besøg i en vis herlig Viinkjælder — det Hele hover mig, hvis blot ei den blege Jura i Baggrunden truede med en gigantisk Justinian i Haanden.« Baggers Svoger, Frederik Fiedler, der gjennem hele Digterens brogede, bevægede Liv nærede den broderligste Interesse for ham, bevægede ham dog til i Slutningen af 1831 at flytte sammen med sig og til at tage Juraen frem paany. Men Arbejdet blev ikke af lang Varighed. Bagger kom Nat efter Nat drukken hjem fra sin »herlige Vinkjælder« og sine Knejper — og Svogeren fulgte ham flere Gange derhen for at se det slette Selskab, han søgte, og for, om muligt, at faa ham bort fra dets demoraliserende Indflydelse. Men det var forgjæves — »Fastelavnsbrødrenes« Tiltrækning var for stærk, og Bagger for karaktersvag til at kunne staa imod deres Tillokkelse. I Studenterforeningen derimod kom han ikke. En af hans mest trofaste Brødre fra den Tid, som han daglig i aarvis kom sammen med, var den senere Toldassistent Petersen i Løk-

ken, der døde 1850, 40 Aar gammel, hàm der, medens han laa i Kjøbenhavn og ikke læste til medicinsk Examen, opbrugte hele sin Arv. Til Tider læste Bagger flittig Kriminalret og Retshistorie, til andre Tider optoges han af Gozzis Maskekomedier, for hvilke han var særlig begejstret. Han var meget sprogkyndig, og hans Syslen med det Italienske bragte ham tillige Mod paa Spansk. Cid havde altid foresvævet ham som den største Helt for en Tragedie — og han tog virkelig fat paa at udarbejde en saadan. Han forelæste Svogeren et Par Akter — og denne syntes saa vel derom, at han raadede ham til at fuldføre Arbejdet — selv om Juraen midlertidig skulde suspenderes. Tragedien gik dog i Kakkelovnen, da Bagger i sin strenge Selvkritik fandt den »aldeles forfejlet«, og Fagstudiet blev atter for en kort Tid taget til Naade. Det formenes forøvrigt, at Bagger paa den Maade har ødelagt mange digteriske Ungdomsarbejder.

Da hans Formynder, Adam Müller, døde 1833, og da Fr. Fiedler i 1834 rejste udenlands, blev Juraen definitivt lagt tilside for ikke mere at gjenoptages. At Bagger — som Led i sine ustadige Planer — ogsaa en kort Tid tænkte paa at studere Theologi, og forøvrigt flere Gange i sit Liv beklagede, at han ikke fulgte denne Indsky-

delse, hører vel, ligesom hans Planer om »at gaa til Theatret«, til de Ideer, for hvis Virkeliggjørelse han aldrig foretog sig noget reelt Skridt. Til den første Virksomhed manglede han desuden indre Kald og til den sidste alle ydre Betingelser — ikke mindst ethvert Spor af Sangstemme. Det juridiske Studium var altsaa nu skrinlagt, og hans Biograf siger om denne Periode af hans Liv: at »ethvert Minde om Juraen fejedes ud af Værelset. Desværre var det ikke det Eneste, som fejedes ud, men Alt, hvad der overhovedet var mobilt, fulgte lidt efter lidt efter. Han, som før havde været saa stor Ynder af Hygge, hvis Værelser havde været fyldt af Blomster og Fuglebure, tog nu tiltakke med den usleste Bolig og det tarveligste Møblement.« Han flyttede fra Madam Koefoed og der tilføjes: »at han ofte ikke havde Tag over Hovedet, eller havde det kun ved Andres Godhed, og at han fristede Tilværelsen paa de simpleste og elendigste Kjældere, hvor den laveste Klasse udgjorde hans væsenligste Omgang«, hvor »Ordene serveredes ukogte, og hvor Kammeraterne slugte dem raa«.

Naar man har undret sig over, at Carl Bagger, der i sit Indre ejede de fineste og zarteste digteriske Stemninger, ja som, selv naar han var

under anden Inspiration, kunde lade sig tilraabe af Bachus:

»Udmærk Dig fra det andet andet Slæng,
Fra Plebs, Skidenhoben« —

naar man har undret sig over, at han, den kundskabsrige, aandfulde og begavede Mand, kunde finde sig tilpas under disse Forhold, i disse Omgivelser, da maa Grunden vel først og fremmest søges i, at han var kommen i Modsigelse med sit eget Selv — ligesom første og sidste Strofe i »Til Bachus« er i Modstrid, naar Digteren gjensvarer Guden, »som holdt ham over Daaben«:

»Da skal Du see mig som din Præst
Blandt Drikkebrødre drikke bedst,
En Gud for Skidenhoben!«

Thi han ender jo netop blandt det »Slæng«, som Gud Bachus beder ham udmærke sig fra.

Men der var ogsaa andre Grunde til Baggers Forfald: Hans Kjærlighedsforhold, der var indviet af saa lyse Tanker og smukke Drømme, havde lidt Skibbrud, og det maatte i hans alvorlige Øjeblikke synes ham umuligt, at »naa det velsignede Land«. Og i dette Skibbrud bar han Hovedskylden. Saa var der hans Digtervirksomhed. Han havde vel faaet Husly i »den flyvende Post«, havde stiftet J. L. Heibergs Be-

kjendtskab og ikke fundet denne kølige, middelbare, overlegne Smagsdommer »saa storsnudet, som han i Almindelighed beskrives«, men ellers høstede han kun tarvelige Laurbær for sin digteriske Produktion. Med andre Ord: Han søgte Glemsel for Skyggerne i sit Liv, og han søgte Anerkjendelse for sit Geni og sine Ævner! Og alt dette søgte han i »det skuffende Glas«, i Selskab med havarerede og degenererede Existenser, for hvem den almindelige Samfundsmoral og den ydre Form kun var en ringe gangbar Mønt.

Det er dog muligt, ja endogsaa rimeligt, at Udenforstaaende, der var Øje- og Ørevidner til dette Leben, kunde betragte det som mere jammerligt, end det egentlig var — og det er let forklarligt, at særlig Thora Fiedlers Familie maatte hævde en saadan Betragtning. I hvert Fald falder, saa at sige, hele Baggers digteriske Virksomhed indenfor denne Forfaldsperiode. Hans store femakts Drama »*Dronning Christine af Sverrig og Monaldeschi*« havde han vel, som det ses i Digtet »Herregaarden«, planlagt og paabegyndt allerede under sine Besøg paa Basnæs; men det er dog først renskrevet inde i Kjøbenhavn umiddelbart før Bagger, i Følge med sin Værtinde, flyttede til Peder Hvidtfeldtsstræde, hvilket skete April Flyttedag 1830. Tragedien udkom først

i Trykken 1833; Aaret efter udsendte han »*Smaadigte*«; 1835 i Februar eller Marts »*Min Broders Levnet*«; samme Aar, en Maanedstid senere, det lille Digt »*Havets Konge, et Eventyr*«, og endelig udgav han i Foraaret 1836 »*Digtninger*«.

Det kunde synes uforklarligt, næsten utænkeligt, at en Mand, der levede Livet saa grelt, som Bagger indirekte har skildret sit i »Min Broder«, kunde samle sig sammen til Udgivelse af aarlige digteriske Arbejder, — hvor ovenikjøbet den pekuniære Risiko var hans egen — i hvert Fald for de to førstnævnte Bøgers Vedkommende.

Carl Bagger har aabenbart, om end med de i Digtet til H. C. Andersen udtalte Kampe for Øje:

»Tidt har han ei, hvortil han hælde
Kan Hovedet i Sorgens Stund,
Orkanen i sin blinde Vælde
Nedslaaer hans sidste Haab til Grund;«

begyndt sin Digtergjerning efter en højere Plan og med et frejdigt Mod. Hans femakts Tragedie er bygget paa omhyggelige Forstudier; det er et jambisk Drama, skrevet i gode og smukke Vers, der rummer mange lyriske Skjønheder. G. Brandes kalder det et for sin Tid fortjenstfuldt Arbejde, og en anden theaterkyndig Literaturhistori-

ker har sagt, at »Dronning Christine« endnu den Dag idag, med en skjønsom Bearbejdelse og Iscenesættelse, kunde bringes til at tage sig ud paa Scenen. »Handlingen er fuld af dramatisk Spænding, og ret konsekvent gjennemført, Karaktererne klare og levende og Dialogen paa mange Punkter af ikke ringe Skjønhed og Velklang«. Desuagtet blev Stykket forkastet af den daværende Theaterdirektion, skjøndt Winsløv junior havde lovet at skaffe ham det opført og selv vilde spille Marco Sentinellis Rolle. Bragte Forkastelsen Bagger Ærgrelse, blev Udgivelsen i Bogform en ikke mindre Skuffelse for ham. Præsten Sophus Zahle anmeldte det i »Maanedsskrift for Litteratur«. Om denne Mand, man her satte paa Dommersædet, har P. L. Møller senere sagt, at »hans Efterladte har ved at udgive hans Digte fraskrevet ham enhver Ret til at kaldes Digter«. Som literær Kritiker synes han at være ligesaa inhabil. Dr. Schwanenflügel gjør med Rette opmærksom paa, at han i sin Anmeldelse »i Reglen dadler, hvad der skulde roses; han forstaar ikke Karaktererne. Om Stykkets store, lyriske Skjønheder har han neppe noget Begreb, og dets Betydning i Literaturen som en mærkelig Studie i den Byronske Tragedieart aner han ikke«. Bogen, som dels forhandledes af ham selv, dels

var i Kommission hos Universitetsboghandler Brummer, solgtes ikke. Hans Aaret efter (Juli 1834) udgivne »Smaadigte«, der ligesom Dramaet udkom under Navn og paa eget Forlag, havde omtrent samme Skjæbne — kun med den Forandring, at Skjæbnen her var himmelraabende ufortjent. Bogen havde som Motto paa Titelbladets Bagside et Citat i Originalsproget af Ariost's »Orlando furioso«. Det er gjengivet i Oversættelse:

»Søg, sagde de, at gaa ad de kjendte Veje, at dine Værker ikke skulle forblive begravede, forat efter Faren og Anstrengelsen Berømmelsen kan følge og sige det Skyldige«.

Claudius Rosenhoff skrev en velvillig, men intetsigende Anmeldelse i sit Blad »Allernyeste Skilderie af Kjøbenhavn«; men ellers fremkom ingen offentlige Udtalelser om denne talentfulde Bog. G. Brandes skriver, at Ungdomsdigtet »Ønskerne« aabnede Bogen. Dette beror paa en Hukommelsesfejl; men ellers er Tanken rigtig nok: dette Digt burde have aabnet Samlingen, saasandt som Chr. Richardt (hvis »Smaadigte«, der udkom 27 Aar senere, i syv Aar opnaaede syv Oplag) havde Ret i sin Antagelse, at Publikum i en Første-Digtsamling væsentligst lader sig lede af Intonationen, af Indtrykket af Begyndelsesdigtet — og dette var i Baggers Bog det

lange, altfor lange, og trættende fortællende Digt »Paganinis Violin«. Desuden gik Forfatteren ikke ad de kjendte Veje. I en Fortale til Samlingen siger han:

»Hvis Du holder af at læse Qvad,
Digtede til Fyrsters Fødselsdage,
Vend Dit Øie da fra dette Blad,
Aldrig denne Bog vil Dig behage.
Mennesket jeg kun betragte vil,
— Koften blænder ei som Purpurkaaben —
Jeg vil tolke Lidenskabens Spil,
Tolke Hjertets Frygt og Sorg og Haaben.

Dybt i Dalen er mit simple Hjem,
Aldrig vil paa Bjerget op jeg klavre;
Lad for andre Slottets Port paaklem,
Jeg vil see paa Bondens Rug og Havre.
Dog ifald til Kongeborg engang
Jeg gaar vild, fra Marken og fra Haven,
Ei som Smigrer skriver jeg min Sang:
Thi den gjelder Konger da — i Graven! —

Kjøb ei Bogen, hvis hvert Øieblik
Du vil høre nævnet »Danmarks« Rige,
Retsom Danmark kun hvert Gode fik —
Jeg er ei blandt dem, der evigt sige:
»Danmark er en Slette, flad vor Strand —
Vel, saa er det stygt at have Bjerge!
Lidet er vort elskte Fødeland —
Hvor politiskt dog, at være Dværge!«

End et enkelt Vink jeg føier til,
Een Ting end, saa har Prologen Ende:

Kjøb mig ei, hvis paa min Bog Du vil
See et Digternavn, som Alle kjende.
Danmark eier mangt et Navn med Klang,
Eier Ædelstene nok, der funkle;
Jeg har intet Navn og ingen Rang,
Jeg er Flintestenen kun, den dunkle.«

Og som »Flintestenen den dunkle« maatte han som Digter betragte sin Tilværelse, medens H. C. Andersen og Henrik Hertz som de virkelige »Ædelstene« med offentlig Rejseunderstøttelse »funklede« i Sydens solbeskinnede Luft. Og dog rummer Samlingen foruden »Ønskerne« de to senere saa folkeyndede Digte som »Den engelske Kapitain« og »Sophia af Hardenberg«. Selv mindes jeg fra min Ungdom, med hvilken uhyre Begejstring, jeg læste det førstnævnte Digt, der vel nok ogsaa — bortset fra Tendensen, fra Indholdet — kan kaldes Baggers mest kunstnerisk fuldendte Præstation. Sagnet om Frederik den Andens Ungdomskjærlighed har Bagger poetisk behandlet i det næstnævnte Digt, over en Menneskealder før C. F. Bricka historisk beviste, at denne Konges her omhandlede Forhold var til Eiler Hardenbergs Broderdatter, Anna Korfitzdatter, og var mere end et Sagn. Paa Kongens Friertale lader Bagger hende svare:

»Du seer mig, Fredrik, for sidste Gang,
Du hører min Røst i sin døende Klang:

Jeg Taarer og Perler skal tælle,
Og bede for Dig i min Celle.

Kun saaledes kan i Opfyldelse gaae,
At Kongebrud skulde jeg blive:
Den største Konge, som Jorden saae,
Korsfæstede man ilive!«

Endelig indeholder Bogen det pompøse Mindedigt over hans Formynder Konferensraad A. Müller — et Æresminde for denne Mand. »Promenaden om Natten«, et af Baggers allerejendommeligste Digte — i Bellmans Aand, og, trods det Springske i Tanken, vel ogsaa i hans Stil. Enhver, der vil lære Carl Baggers digteriske Genialitet at kjende, bør læse dette maleriske Digt med det ejendommelige Motto af La Bruyère: »Il faut rire avant que d'être heureux, de peur de mourir sans avoir ri.« [Man maa le, før man er lykkelig, for at man ikke skal dø uden at have let.] Det omhandler to Studenters Hjemvandring fra et Bakkanal. Hvert Øjeblik falder den Anførende ud af Rollen og bliver moralsk-pathetisk midt i Lystigheden:

»Kom, vi vil vandre til Klokken er tre,
Du og saa jeg og min Ruus ere trende.
Hvad? hvor vi er? kan Du ikke da see
Hov'dvagtens Skive derhenne?
Hist, hvor de Stene med Jernlænker staae,
Der er Theateret, stol Du derpaa.

Hvorfor mon skulde jeg lyve?
Løgn er til Ingenmands Tarv:
Løgnere, Mordere, Tyve
Faae ei den himmelske Arv.«

Og Digtet slutter:

»Søren, i Tiden naar skilte vi gaae,
Een vel i Jylland, i Fyen vel den Anden,
For vor Erindring skal Rusen da staae,
Vægteren, Tøsen og Branden.
Bedre vi kunde vel anvendt vor Tid,
Renere kunde vel været vor Iid,
Men mere livlig og munter
Neppe der kommer en Dag,
End disse lyse Secunder,
Som vi nu har paa vor Bag.«

Denne Slutningsstrofe gik paa en mærkelig Maade i Opfyldelse: Bagger blev Redaktør i Odense, og hans Studenterkammerat, Søren Wedege Blicher (født 1810; Student 1828; cand. theol. 1836), blev Kapellan i Ø. Snede 1839 og senere Sognepræst i Starup ved Kolding. Samlingen indeholder desuden »Bortreisen« med den aandfulde, betagende Begyndelse:

»Aldrig glemmer jeg den skjønne Nat,
Da hun til mit Telt kom bly og bange,
Stod i Døren skjælvende saa mat,
Saae sig om saa ængstligt flere Gange.«

Motivet til dette yndefulde Digt har Forfatteren hentet fra Sakuntala; men Behandlingen er saa ganske Carl Baggers Ejendom; det er ved Rhytmernes Skjønhed og Stemningens Finhed en stor Digter værdig. Saa er der »Herregaarden«, hvilket Digt tidligere er citeret, og »Et Sendebrev«, skrevet til Thora Fiedler, med Motto af Byrons dejlige Digt »Til Augusta«. Digtet, der i Originalmanuskriptet hedder »Det elskte Sted«, skildrer:

»Det, som sig lønligst rører,
Men som kun hviskes bør:
Hvad Pigen gjerne hører,
Men knap dog høre tør.«

Og alle Minderne fra Basnæs drager forbi hans Syn, saa han »mindes, ret med Dvælen, et elsket Maleri« — og hele Sceneriet viser sig for Læserens Øjne:

»Fra Kysten flygted Heiren
For eenlig Skippers Flag.
Jeg inde sad med Byron
Den hvide Vinterdag.
Du, Thora, kom fra Salen,
Jeg lod Dig ei forbi;
I varme Kys blev Talen,
Hvor glade vare vi!

Og husker Du næstsidste
[illegible] Aftenstund?

Usikkre vi os vidste,
Da skjalv Din Rosenmund,
De sorte Øjne smykte
En glandsfuld Taareflok;
I Haanden Du mig trykte
Den mørkebrune Lok.

Lad denne Lok, ringbunden,
Et Forbund tolke os,
En Eed i Ungdomsstunden,
Sagt Tidens Magt tiltrods.
Ei blot for Morgenrøden,
Men længe sikkerlig,
For Livet og for Døden
Jeg haver fæstet Dig.«

Egentlig lyder det i Originalen:

»Som Seglet trykt for Brevet
Selv saare magtløst er,
Dog vil, hvad jeg har skrevet,
Forsvare mod Enhver:

Saa skal den Lok, ringbunden,
Et Forbund tolke os — —«

Der er i dette Digt en ægte, stille Inderlighed og absolut Intet af det, som Sigurd Müller med lidt haarde Ord, men maaske ikke ganske uden Grund, har kaldt Baggers »hule Pathos«. »Zigeunersken«, efter Sigende det Digt, som Bagger selv værdsatte højest, er mærkeligt nok glemt i Bogens Indholdsfortegnelse. Det var sikkert ikke

uden Henblik paa sig selv, at Digteren kunde udbryde:

›— — Naturen er vældigt riig,
Deraf dens uhyre Ødslen!
Det halve Jordliv den gjør til Liig
Og dræber det grumt i Fødslen:
Af Snese Æg bliver Kyllinger to,
Rovfuglen æder den ene,
Den anden gaaer sulten og uden Ro,
Søger Korn mellem nøgne Stene!‹

›— — Blandt hundrede Mennesker man
Kun træffer en enkelt Greve;
De Nioghalvfems maae af Brød og Vand
Særdeles tarvelig leve.‹

Bogen havde fortjent en vid Læsekreds, men ogsaa her led Bagger et Nederlag, og denne Miskjendelse drog ham — hvad han selv tidt siden i Livet skal have udtalt, og hvad hans Hustru langt senere i Tiden har bekræftet i et Brev til mig, — ind i det Kaos, den Hvirvel, som han med Mesterhaand har tegnet i sit Hovedværk ›*Min Broders Levnet*‹. Denne mærkelige Bog udkom under Pseudonymet *Johannes Harring* paa Schubothes Boghandlings Forlag. I samme Aar og paa samme Forlag udgav Overlærer F. C. Olsen ›Johannes Ewalds Liv og Forholde‹. Det kunde betragtes som en Art Fingerpeg til at sammenstille de to Digteres Skjæbne,

Min Broders Levnet.

Fortælling

af

Johannes Harring.

Kjøbenhavn, 1835.

Forlagt af J. H. Schubothes Boghandling.
Trykt hos P. N. Jørgensen. Pilestræde 110.

Titelblad til Original-Udgaven. 1835.

som afspejles i de to Værker, der til alle Tider vil være Hovedkilden til deres Livs-Tragedier.

Var Carl Baggers »Dronning Christine« planlagt i smukke femfods Jamber og beregnet paa at blive, hvad han sikkert i Aanden har set, en klassisk Digtning, saa trodser »Min Broders Levnet« alle Regler og alt System. Bogen er skrevet i tyve Kapitler, og hvert Kapitel indledes med et originalt Digt eller en enkelt Strofe. Nogle af disse Indledningsvers hører til Baggers ejendommeligste Poesi, og de have næsten alle højt Værd. Jeg behøver blot at nævne:

»Halv Olding var han, halv galen Pog,
Halv — Gud veed hvad;
For hver Betragter en Cifferbog
Med tvetydigt Blad.
Som Dreng hans bedste Moerskab det var,
Naar med Faderens Gulduhr han spøgte;
Da lyste hans Pande saa mild og klar
Og Øinene som en Lygte.
Det var et Varsel fra Evighed,
Som tyded paa Livet siden:
Thi *Guldet* spøgte han altid med
Og hyppigt ogsaa med *Tiden.*«

»Tidt fandt hos den Slette jeg Funker af Gud:
Det Gode kan aldrig dog reent slettes ud.
I vildeste Hopsa paa Hamburgerberg
Fornam jeg dog Mozart, om end kun som Dværg.«

Den i femtende Kapitel indlagte Arthurs Drikkevise: »Heisa, vor Krofa'er, nu er jeg kommen hjem«, er muligvis ikke oprindelig bestemt for Bogen; i hvert Fald forudsætter Madvig det i sin Anmeldelse; den er i sin Dristighed ret enestaaende i vor poetiske Literatur. Jeg vil anføre en enkelt Strofe:

»Siig mig saa, Krofa'er, hvor lever vel min Bro'er?
Han spilte saa ivrigt Rouletten.
»Kjæreste Ven, tør Du høre mit Ord?
Ved sit Tab blev han tosset i Hætten.
Bistrupgaard
Huser skabede Faar,
Issefjorden til dens Have naaer.«
Gaae fra Forstanden! en kort Promenade!
Tabe Mønten er langt mere Skade.
Spar paa Mønten, I Gutter,
Penge varer kun nogle Minutter!«

I Bogen er ikke meget af Komposition; det Hele er vildt og sønderrevet, ligesom Hovedpersonen er. Carl Bagger har sikkert villet »holde Dommedag over sig selv«. Uden Skaansel oprUller han sit eget Liv og drager med ind i Skildringen en stor Del af de Personer, der færdedes i de samme Cirkler, som han selv. Sit eget Dobbelt-Jeg har han villet fremstille: det ene i den noble og retsindige »theologiske Kandidat«; det andet i dennes »Broder«. Det er

en Medaille med Portrætpræg paa begge Sider. Men Efterverdenen har stirret saa ensidigt paa »Broderens« Billede, — at kun det er bleven staaende i Erindringen som den virkelige Carl Bagger.

Første Kapitel er fri Fantasi og har forsaavidt kun med Virkeligheden at gjøre, som det vel nok drejer sig om den Moder, som Bagger ingen Erindring havde om, og om hvis Oprindelse og Livsforhold han, trods alle sine Undersøgelser, aldrig var kommen til Klarhed, — hun var og blev for ham Fødselsstiftelsens Nr. 488. Ifølge en Tradition i den Fiedlerske Familie skal Originalen til Arthurs Fader i »Min Broders Levnet« være Godsejer Jacob Brønnum Scavenius (1749—1820), der havde hentet sig Rigdomme i Vestindien. I Bogens øvrige Afsnit er Virkeligheden kjendelig nok — de ere dannede efter levende Model, selv om oplevede og opfundne Situationer, virkelige Mennesker og opdigtede Figurer ere saa sammenblandede, at det allerede, da Bogen var ny, havde sin Vanskelighed at skille dem ad; nu to Menneskealdre efter er det næsten en Umulighed. Enkelte Figurer ere dog ret troværdige Skikkelser, saaledes Jyden Svendsen — den da kjendte Mathematiklærer Cleophas Svenningsen, senere Inspektør ved Borger-

dydskolen paa Christianshavn under Martin Hammerichs Rektorat. Det er denne Mand, Vilhelm Bergsøe skildrer saa levende i sin Bog »De forbistrede Drenge«, denne Mand, for hvem Tal og mathematiske Begreber saaledes gik igjen, at han i en Vikar-Religionstime lod Eleverne lære de smaa Profeters Navne paa Ramse — forfra og bagfra — for sluttelig at ende Timen med det Spørgsmaal: hvem af de Tolv var saa den midterste? »Der er Ingen i Midten«, lød Svaret. »Nej, Børn, deraf kan vi lære, at et lige Tal ingen Midtertal har«. Denne Mand, der, efterat en lidt nærgaaende Gardist paa en Restavration havde snappet hans Cognac, forlangte 28 Cognac'er, som han lod stille i en Vifte i syv Rækker — for, som han sagde, at han og Soldaten kunde mødes paa Halvvejen. Soldaten faldt dog under Bordet, inden de »mødtes«, men Svenningsen gik tilbage til sin Skole og tog sin Time — og der var aldeles Ingen, der mærkede paa ham, »at han havde »viftet« med Gardisten«.

Han blev imidlertid saa vred over at se sit Kontrafej i Bogen, at han en Morgen i ophidset Stemning søgte Bagger paa hans Bopæl. Da dennes Værtinde erklærede, at Bagger endnu ikke var staaet op, svarede Svenningsen: »Det gjør ikke noget, — jeg kan godt slaa ham ihjel

i Sengen.« Carl Bagger maatte imidlertid bede om godt Vejr — og Svenningsen slog sig tiltaals med det Løfte, at han, hvis han udgav »den rraadne Bog« igjen, da vilde skrive Svenningsen helt ud istedetfor Svendsen. Om Svenningsens Person og hans Udtale af »det brave Bogstav R«, se »Min Broders Levnet«, femtende Kapitel.

Af Bogens andre Personer, hvis Ophav Nutiden kjender og har kjendt lige til de sidste Aar, er Halvor Thyesen. Det skal være den fornylig afdøde kongevalgte Landsthingsmand, Kammerherre Thyge de Thygeson til Damgaard (født 7. April 1806; Student fra Sorø 1826). Hvormegen Lighed det Billede, Bagger giver af ham, oprindelig har havt, er det vanskeligt nu at dømme om. Thygesons senere saa fortjenstfulde Virksomhed som Klitinspektør og paa andre Omraader i Livet tyder ikke ret derpaa. Men hans Alder og Studentertid gjør det yderst sandsynligt, at Rygtet taler sandt. Han var i hvert Fald Baggers Omgangsven i Hovedstaden og har flere Nætter boet hos ham. Maleren B—z var den livsfriske Kunstner Vilhelm Bendz (født i Odense 1804; død i Vicenza 1832; altsaa før »Min Broders Levnet« udkom). Der blev sagt om hans Kunst: »Det er vanskeligt at drage Grændsen mellem Portræt og Genre«. Det samme kunde

med Rette ogsaa siges om Carl Baggers Figurmaleri. Grev H. til H—g var Grev Holstein til Holsteinborg. Professor C— rimeligvis Professor ved det kirurgiske Akademi A. C. P. Callisen. Ogsaa den omtalte Gjæstgiver Nepomuk Møller i »Sorte Hingst« hører Virkeligheden til. Han er ovenikjøbet nævnet ved Navn, hvad han nok kunde have Grund til at være fortrydelig over. Den letlevende kjøbenhavnske Dame, Rikke T—, hed Frederikke Tren; saaledes er hendes Efternavn anført i et Expl. af »Min Broders Levnet«, jeg ejer. Bogens fine, skjønne Kvindeskikkelse, Præstens Datter, Mathilde, er selvfølgelig Digterens egen Ungdomselskede. Selve det pseudonyme Navn Johannes Harring var, saavidt vides, laant fra den i sin Tid bekjendte Eventyrer, Forfatteren Harro Paul Harring, født 28. August 1798 i Ibendorf ved Husum; var først ved Toldvæsenet, viede sig derefter en Tid til Malerkunsten i Kjøbenhavn og i Dresden; begyndte 1821 at udgive Digte og førte derefter et vildt, omflakkende Liv i fremmed Krigstjeneste, i Fangenskab, i Landsforvisning o. s. v. I Brockhaus' Lexikon siges om ham: »Hans bevægede Liv var et Udtryk for hans Indre, der hengav sig til hvert Indtryk.« Carl Bagger ejede hans Digte og skjænkede ham ikke liden Opmærksomhed. I 1863 udgav han i

Kjøbenhavn: »Biographisk Skizze. Indledning til »Mit Levnet««, hvilken Bog aldrig vides at være udkommen. »Min Broders Levnet« er, trods eller maaske netop paa Grund af dens Mangel paa Komposition, et yderst genialt Arbejde, hvori Forfatteren giver »Lysten og Lidenskaben Tøjlen«, og hvori han i Arthurs Skikkelse har malet sig selv, sikkert i grellere Farver, end Virkeligheden strengt krævede. Bogen vakte stor Opsigt og megen Forargelse, fordi Datiden ikke var vant til, at Literaturen gik Livet saaledes paa Klingen. Men Kritikken faldt over ham. Det var navnlig »Maanedsskrift for Litteratur«, hvor den højlærde og senere saa berømte N. J. Madvig — anonymt — skrev en Anmeldelse, der er bleven omtalt saa tidt og misbilliget saa ofte, at den for Efterverdenen vel nærmest har sat en Plet paa Anmelderens literære Navn. Forklaringen laa vel lige til. Madvig serverede sin Anmeldelse efter en bestemt Recept. Bagger vandrede ikke den slagne Landevej — han passede ikke ind i noget System og det allermindst i denne Bog. Anmelderen var en lærd Mand, naar Talen var om de døde Sprog — til det levende Liv kjendte han sikkert betydelig mindre. Han var ikke Æsthetiker, ikke literær Kunstdommer, derfor blev hans Bedømmelse af Bogen en Fordømmelse, og der-

for er hans Anmeldelse næsten bleven mere berømt end selve det Værk, den omhandlede. Selvfølgelig findes der i denne Anmeldelse, der fylder 13 Sider, Betragtninger og Anskuelser, som maa billiges til alle Tider, men gjennemgaaende ses Bogen i skjæv Belysning: »Det er ingen sædvanlig eller let Opgave, Forfatteren har valgt sig; det er en »Liderligs Levnet«, han vil med poetisk Sandhed og Kraft skildre, ikke den i Hogarths Kobbere fremstillede almindelige Liderliges, men et liderligt Genies, en halv Bellmans Levnet, en riig Aands Skibbrud i Lidenskabernes tøilesløse Storm«. — — »Der hører ikke noget skarpt Øie til at see i hans Fortælling Glimt, og det ikke svage Glimt, af Digteraand, — og just derfor vil Anmelderen omtale den udførligere og efter en strængere Maalestok«. — — »Over sit hele Malerie har Forfatteren søgt at udbrede en i Indfald, Billeder, Sammenligninger og Reflexioner sprudlende Humors Glands. Destoværre erindrer denne, trods enkelte gode Indfald, i det Hele altfor meget om Hr. Harrings Navnes, Harro Harrings, og Consorters Maneer til at den kan synes original. Heller ikke skjøn eller interessant kan Anm. finde den enten her eller hos Originalerne; dertil er den for søgt, for overfladisk og intetsigende, formeget uden

Holdning, dertil er den forlidet fremgaaet af en ejendommelig, med hele Værket harmonerende Stemning. Alle Personerne sige Indfald paa rette og urette Sted, og mangt et slet løber da med«. H. C. Andersen kalder i »Mit Livs Eventyr« »Min Broders Levnet« for en »genialt skreven Bog« og tilføjer, at denne Anmeldelse gjorde et tungt og nedslaaende Indtryk paa Forfatteren — og dette bidrog naturligvis ikke til, at denne standsede sin Selvopgivelse. En Maaned efter »Min Broder« udgav Bagger under samme Pseudonym et ganske lille Arbejde, ubetydeligt i Format og spinkelt af Indhold, »*Havets Konge*«, et Eventyr, med Motto:

»Store Bøger kjøber Ingen,
Smaat og godt er hele Tingen.«

Der er Lidet eller Intet i disse Vers, som ligner Bagger. Pjecen vakte dog en vis Opsigt, fordi en ubetydelig og nu ganske ukjendt Poet, Sognepræst Emanuel Nyboe, insinuerede, at Ideen til Digtet var laant hos ham. Saa mærkeligt det end lyder, skrev »Kjøbenhavns Skilderie«, at Johannes Harring, der efter Sigende var Præst et Steds i Jylland, havde digtet ukristeligt, og at Publikum var spændt paa, om ikke det kongelige danske Kancelli vilde afskedige ham. Endelig udsendte Bagger i Foraaret 1836 »*Digtninger*«, med Motto af Just Justesen Ranchs Fuglevise:

»Dernæst saa kukker Gjøgen
Og sætter sig paa Bøgen,
Synger som han har lært;
Sang bedre, hvis han mægted,
Dog lad ham uanfægtet
Stor Agt har han ei begjært.«

Bogen blev ogsaa ganske »uanfægtet« af Kritikken og vakte slet ingen Opmærksomhed. Den indeholder nogle Prosa-Fortællinger, deriblandt en Bearbejdelse af det storartede heroiske Digt i den ældre Edda om Helge Hjørvardssøn og Svava samt »De Sammensvorne«, der behandler Polakkernes ulykkelige Opstand efter Julirevolutionen i Frankrig. Fortællingerne ere dog i lovlig høj Grad anlagte paa at spænde Læserens Fantasi. Desuden indeholder den sex smukke Digte — deriblandt det dejlige »Hjemkomsten«, en Fortsættelse af »Bortreisen« i »Smaadigte«, det pompøse, i bevingede Rhytmer formede »Piratens Endeligt« — samt følgende for Bagger saa karakteristiske Stambogsblad:

»Gid aldrig Du det prøve, fjern fra Kogt og Stegt,
At sidde sulten, pengeløs ved Pulten:
»Das Leben ist der Güter Höchstes nicht,
Der Übel Grösztes aber sind die Schulden«.«

[Livet er ikke det højeste Gode,
Men det største Onde er — Gjæld.]

Citatet er laant af Schillers »Die Braut von Messina«, hvor sidste Linie rigtignok lyder:

»Der Uebel grösstes ist die Schuld.« [Brøden.]

Ændringen er betegnende nok. Samme Aar havde forøvrigt Fr. Barfod og Carl Bagger paatænkt at udgive et »Æsthetisk Maanedsskrift«. Denne Plan blev dog aldrig realiseret. Derimod var Bagger Medarbejder ved »Kjøbenhavns-Posten« og overtog ved H. P. Holsts Fratrædelse tillige Redaktionen af det i Forbindelse dermed staaende »Søndagsbladet«. I dette Blad havde forøvrigt den største Del af »Digtninger« først staaet trykt.

Trods denne livlige og udadtil ret frodige literære Virksomhed var hans poetiske Produktionsevne dog i Dalen; og da nogle af Bøgerne kun bragte ham Tab, samtidig med, at han fortsatte sit selvødelæggende Liv, var hans økonomiske Forfatning yderst slet. Han syntes at gaa sin Ruin imøde. Tidt blev han døddrukken bragt hjem fra Værtshuset, og han kunde vise sig »med Mærker paa Hænderne af en Sygdom, man kun erhverver sig paa meget skidenfærdige Steder«. I »Min Broders Levnet« skrev han:

»Paradiis aabent for Armod skal staae,
Men den har Helved ilive.

Sorgfuld din Genius vender sig bort,
Naar den Dig seer, mellem Flasker og Kort,
Haanet af Fortidens Minder,
Røvet din Barndoms Plads,
Søgende hvad Du ei finder,
Mindst i det skuffende Glas.«

Da skete en Begivenhed, som pludselig vækkede ham til Eftertanke.

Forholdet til Familien paa Basnæs, hvem Bagger efter Katastrofen neppe har besøgt mere end en enkelt Gang, var brudt, og Forholdet til hans Forlovede havde i flere Aar havt en temmelig vag Karakter. Selv havde han ikke foretaget noget alvorligt Skridt, hvorved han som Ægtemand kunde betrygge sin Fremtid. Dertil kom, at hans Bog »Min Broders Levnet« ganske skaanselsløst havde lagt Kortene paa Bordet, havde aabenbaret hans Meriter for Alverden, havde røbet Personer og Forhold, som vakte den pinligste Opsigt. Under disse Forhold bestemte Thora Fiedlers Moder — eller, som Carl Bagger vistnok med Rette mente det: hendes Broder, Frederik, — at hun skulde rejse til Hamborg til en Slægtning, den rige Grosserer Carl Hudtwalcker, der var gift med en Søster til Faderen, for, om muligt, at Forlovelsesforholdet til Bagger kunde blive endelig løst. Da

denne, der forøvrigt var meget imod Rejsen, erfarede, at den vilde blive iværksat, besluttede han at ville se og tale med sin Elskede efter den lange Adskillelse. Hun havde, trods Alt, trods alle hans Udskejelser og Familiens berettigede Domme over ham, med en beundringsværdig Trofasthed holdt det Løfte, hun havde givet ham. Nu, da denne Rejse var besluttet, stod det med Eet klart for ham, at hun kunde tabes, og vel sagtens ogsaa, at han ved sit Livs Førelse havde forspildt sin Ret til hende.

Han rejste til Korsør og var sammen med hende nogle Timer, før Dampskibet »Løven«, der besørgede Ruten mellem Korsør og Kiel, afgik. I disse Timer fornyede de, som han selv skriver, deres gamle Kjærlighed. Hun lovede ham at komme tilbage, naar Vinteren var forbi. Ogsaa for hende maatte dette Møde sætte sit Mærke i Sindet: Hun havde kort forinden Afrejsen, og mod Familiens Ønske, besøgt sit Barn paa dets Opholdssted i Jylland. Da hun var afsejlet, var han ude af sig selv af Fortvivlelse: Sorgen over sin Fortid, over Alt, hvad der var forbrudt, væltede sig ind paa ham. Det stod ham klart, at skulde han redde sig fra Skibbruddet og skabe en Fremtid for sig og sin Thora, maatte han handle nu.

Med en privat Vognlejlighed, »Smedden fra Ringsted«, kom han tilbage til Slagelse, derpaa senere samme Dag og med samme Lejlighed til Sorø. Her vandrede han om i de ham saa velkjendte Egne, hele Dagen i den sørgmodigste Sindsstemning, indtil han om Aftenen — det var Lørdag den 22. Oktober 1836 — paa sit Værelse hos Opdragelsesanstaltens første Økonom, nu Gjæstgiver Hoppe, lukkede sig inde og skrev sit gribende Digt »*Dampskibet »Løven*««. Dette Digt skaffede hans forpinte Hjerte Lindring. Der er over det en storslaaet Højhed, en Tankens Inderlighed og en Sprogets Kraft, som vil bevare det gjennem Tiderne, og som præger sig dybt i Læserens Sind:

»Farvel! Det stærke Dyr skal ud at svømme,
Sort stiger Dampen af dets Næseboer,
Og disse Dampe ligne mine Drømme,
Og Farven stemmer med hvad i mig boer:
Saa skummelsort som den er hver min Tanke,
Thi Dyret bærer bort min Helligdom —
Den seiler fra mig paa den lette Planke,
Og for min Sjæl staaer hele Verden tom.

— — —

— O Du, som hist paa Skibet herfra seiler,
Har jeg for sidste Gang inat Dig seet?
Det Øie, hvor sig hellig Troskab speiler,
Hvor Kjærligheden før har til mig leet,

Det Blik, det Skjønneste blandt mine Minder,
Den Sol, som her i Liv var meest mig kjær,

Thora Fiedler.
(Efter Maleri, sandsynligvis udført af Louis Aumont kort før eller under hendes Ophold i Hamborg.)

Er den en Stjerne vorden, som forsvinder
Bag denne kolde Morgenrødes Skjær?

Jeg har Dig elsket, hvad de saa end sige,
Saa høit som dette Hjerte elske kan;
Hvor Du var, der var og mit Himmerige,
Var mit forjættede, tilbedte Land.
Der gik en Straale fra din lyse Pande,
Som spredte Klarhed i mit mørke Sind,
Og liig et Soelblik paa de græske Strande,
Skjalv Smilet paa din foraarsfriske Kind.«

Søndagen over blev han i Sorø; besøgte Byfoged, Birkedommer Gyldenfeldts, hvor han blev hele Dagen, og hvor han om Aftenen spillede Whist med Pastor Jørgen Thisted. Om Mandagen kom han tilbage til »den forbandede By« — et Navn, han i dette Tilfælde giver Kjøbenhavn, og som er ret godt i Samklang med de latinske Slutningsord til »Min Broders Levnet«: »Parve, nec invideo, sine me, liber, ibis in urbem!« [Lille Bog, Du skal gaa til Hovedstaden uden mig — jeg misunder Dig ikke!] Han havde da tilbage af sine Rejsepenge 8 Rdl. 3 Skilling, saa det synes utvivlsomt fejlagtigt, naar det hidtil har været meddelt, at han tog til Korsør tildels tilfods og uden Penge.

I de samme Dage fortsatte han de tidligere indledede Forhandlinger med Kancelliraad Søren Hempel i Odense om at overtage Redaktionen af »Fyens Stiftstidende«. Denne Post havde sidst været beklædt med Forfatteren F. C. Hillerup,

der paa Grund af Uenighed med Udgiveren nu skulde fratræde den. Den 30. Oktober modtog Bagger Meddelelse fra Hempel, at denne, mellem Flere han havde at vælge imellem, foretrak ham. Denne Efterretning modtog Bagger med Spænding og med Glæde og meddeler den til Hamborg til sin Thora og tilføjer: »Vær imidlertid vis paa, at jeg, saalænge jeg endnu aander her paa Jorden, bestandig vil elske Dig; at jeg daglig hver Time idetmindste tænker paa Dig.« Han begyndte i Kjøbenhavn at renskrive »Dampskibet »Løven«« til hende, men fik det ikke fuldført; derimod lovede han at sende det i det første Brev, hun fra Odense modtog fra ham. Forøvrigt havde han i Kjøbenhavn givet Chr. Winther en Afskrift med Anmodning om, at denne skulde levere det til H. P. Holst til Optagelse i »Nytaarsgave fra danske Digtere«. Digtet blev optaget i Aargangen 1837, medens derimod Aargangen 1836 indeholdt en tarvelig, anonym Parodi paa Baggers Digt »Napoleons Himmelfart«. Holst skal forøvrigt have betragtet »Dampskibet »Løven«« for et saadant Mesterstykke, at han sagde, »at nu kunde Bagger rolig lægge sig til at dø« efter denne Præstation.

Carl Bagger havde nu fast Grund under Fødderne, skjøndt han var antaget uden nogen be-

stemt Aftale om Lønnens Størrelse. Hans bedste kjøbenhavnske Venner hjalp ham beredvillig tilrette med at ordne og forberede hans Flytning, og han udtaler selv sin Paaskjønnelse af den Hjælp, han modtog. Inden sin Afrejse søgte han sin Svoger, Fr. Fiedler, — og »en komplet Udsoning« kom hurtig i Stand imellem dem.

Til Odense ankom Carl Bagger med Personposten Lørdag den 12. November 1836. Han medbragte kun en lille Voxdugspakke med det nødvendigste Undertøj, samt »Portrættet af en Trold« (hans Betegnelse for Thora Fiedler). Hans Garderobe ankom senere. Af hans Fortegnelse derover fremgaar det i ethvert Fald, at han ikke kom til Odense i nogen særlig reduceret Stand; selv om han ogsaa i Hovedstaden havde været i en saadan.

I Odense kom han til at bo hos Uhrmager Schmidt paa Vestergade; han skildrer Familien som »herlige Folk« og var yderst tilfreds. Han skriver iøvrigt derom: »Jeg gaar i Seng Kl. 11 og staar op 7½ og spiser til regelmæssige Tider — hvad jeg i syv Aar ikke har gjort. Denne Forandring i min Levemaade har i de faa Dage, jeg har været her, giver mig to Mands Kræfter til«. Han er særdeles fornøjet med sin hyggelige, mahognimøblerede Lejlighed, har Vinduerne

fulde af Blomsterpotter og Thoras Billede over sin Pult. »Af Smaating savner jeg kun en Fugl«. Her kan jeg tilføje den Bemærkning, at det venskabelige Forhold til Familien Schmidt vedblev ikke alene under hele Baggers Odense-Tid, men lige til Thora Fiedlers Død.

Han arbejdede ikke paa Hempels Kontor, men derimod i sit Hjem; men han meddeler, at han af Kancelliraaden, af Fruen, af Sønnen og Svigersønnen blev modtaget som en Søn og Broder. Den Sidstnævnte, Boghandler Jens Frederik Helm Petersen, blev ham senere en trofast Ven og Støtte — navnlig ved at styre hans Pengesager, i hvilket Forhold Bagger var ganske upraktisk. Reelt overtog han strax Redaktionen af Hempels to Blade, »Fyens Stiftstidende« og »Bidrag til Tidshistorien«; nominelt først 1838, fra Nr. 166 af det første og fra Nr. 38 af det andet Blad. Men Digteren var kommen i Havn efter en stormfuld Sejlads — og det er derfor naturligt, at hans første Tanke var at give sin Trolovede det Hustrunavn, han altfor længe havde skyldt hende og deres Søn. Han kommer strax i et godt Forhold til Hempel, der har erklæret, »at han kan bruge ham«, og han skriver til sin Thora, at han nu er vis paa at blive i Odense formodentlig for bestandig. Han beder hende ogsaa

betragte Odense som sit fremtidige Hjem, og han tilføjer: »Til den Leilighed, hvor jeg boer, hører Kjøkken og eet Værelse til; jeg tænker saa tidt paa, hvor lykkelige vi vilde være, Thora, hvis jeg kunde til Foraaret leie den hele Etage«. Den 3. Januar 1837 døde Thoras Moder under et Ophold i Kjøbenhavn. Hun blev ført til Basnæs og begravet derfra 11. Januar. Carl Bagger, der var tilstede ved Begravelsen, skrev om hende et varmt Mindedigt, som senere skal omtales. Forældremyndigheden var altsaa nu ikke længer nogen Hindring for Ægteskabets Fuldbyrdelse. Brylluppet trak desuagtet dog ud til Efteraaret. Den 3. November 1837 viedes de paa Basnæs efter forud løst Kongebrev. Forloverne var Proprietær P. Neergaard til Førslevgaard og Fr. Fiedler. Dette anføres til Berigtigelse af de mange fejlagtige Angivelser, der paa dette Punkt findes i Baggers Biografier. Han hjemførte nu til Odense sin Hustru, og 1839 flyttedes deres tiaarige Søn hjem fra Pastor Groves og sattes i Seedorffs Skole. Sønnen skildres fra den Tid som en kjøn, god, velbegavet Dreng med fortrinlige Anlæg for Tegning; han var for sin Alder af et stille og alvorsfuldt Gemyt, næsten melankolsk. Men Forholdene i hans Hjem vare jo ikke af de lyseste. Omstaaende Stambogsblad viser hans sir-

Jeg fatter, Du stundom tilbakke tager,
Med Venskab at mindes Grinet Carl Bagger

Odense den 2den Mai 1843

Stambogsblad af Carl Baggers Søn.

lige Haandskrift. Naar han rimer »tager« og »Bagger«, er dette korrekt efter den Benævnelse, Faderen altid gik under i Odense — formodentlig en fejlagtig fynsk Udtale — hvor Navnet udtaltes med eet g. Denne Udtale blev senere benyttet i hele den Fiedlerske Familie.

Men den Bagger, der i 1828 skrev til sin Elskede, at hun skulde stole paa hans Troskab, som paa »et Granitfjeld«, han var hverken af Natur eller af Villie et saadant. Han tog ganske vist fat paa sin Gjerning med Iver og Interesse — og betegnende er det i saa Henseende, at han besluttede ikke i den første Tid at ville »arbeide for sig selv«, d. e. skrive Digte, men derimod sætte sig ind i sin nye Virksomhed. I et Brev skriver han, »at der nu ved denne Lejlighed skete et Omsving, at dette var et Vendepunkt i mit Liv«. Han, der lod Arthur Harring sige: »Søg aldrig at indskrænke min Frihed og beed mig ingensinde om at forandre min Levemaade«, han, der havde prist H. C. Andersen lykkelig, fordi denne havde været paa de Steder, i de Lande, ved hint Hav, hvilke mangen Dansk, mangen dansk Digter endogsaa, aldrig vilde faa at se, han var nu bunden i Odense til en Gjerning, som hver Dag skulde passes, og

hvor han hver Dag skulde tage Hensyn til Publikum og til dets Domme.

Med hans Virksomhed som Redaktør var Hempel i Begyndelsen meget vel fornøjet, og denne røgtede han ogsaa med Dygtighed. Senere hen kunde vel Kancelliraaden, naar han var i gnavent Lune og mindre vel tilfreds med Baggers »Stædighed«, klage over sine Redaktører og paa sit Fyenske udbryde: »Hillerup, ha' ville, mæ ha' kutte, Bagger ha' ka', mæ ha' vitte« (Hillerup, han vilde, men han kunde ikke; Bagger, han kan, men han vil ikke).

Han havde saaledes stadig Skjærmydsler med Typograf-Lærlingene, der skulde hente Korrektur hos ham. Han beskyldte dem bl. A. for, at de stjal hans Penneknive. De bleve sædvanligvis utaalmodige af Ventetiden og fik følgelig Skjænd i Trykkeriet, naar de blev for længe borte. I en Almanak noterer han, at Lynilden 14. Juli 1838, da det var 24 Graders Varme, slog ned i Odense Aa og ramte to af Typograf-Lærlingene, som badede; »men dræber dem desværre ikke«. Det ene af de unge Mennesker, hvem denne fromme Udtalelse sigter til, var den senere Redaktør af »Korsør Avis«, Kancelliraad Jensen.

I Datidens Provindsblade var det ikke Politik, men privat Kjævl, som det skrivelystne Publi-

kum fyldte Spalterne med. Og Stillingen som Redaktør var derfor til Tider yderst vanskelig. Hans Biograf skriver derom: »Det manglede da heller ikke paa Ubehageligheder, men anonyme Smudsbreve, Skjeldsord eller Trudsler om at blive sat i »Corsaren« eller »Fædrelandet«, hvis han ikke optog det og det Inserat, hørte omtrent til Dagens Orden.« I en Polemik med Ove Thomsen, Decbr. 1840, siger Bagger: »Hr. Thomsen formener, at jeg har skrevet min Artikkel i »en lidenskabelig eller exalteret Tilstand«. Det er den ikke; jeg er aldrig lidenskabelig eller exalteret, naar jeg skriver; i den Tilstand kan jeg ikke skrive, ogsaa befinder jeg mig sjelden i den Tilstand«.

Bagger skrev ikke egentlig ledende Artikler i Bladet — og dette var forsaavidt heldigt nok, som han vedblivende karakteriserer sig selv som den republikanske, som den med Moriansmaske gaaende Carl Bagger. Et andet Sted siger han, at han fra sin tidligste Barndom har hyldet de republikanske Grundsætninger og haaber først at forlade dem, naar hans Hoved lægges under Mulde. Til »Ridderen af det frie Ord« skrev han i sit Blad:

»Lad Kongen beholde Kronen
Og Ægtemanden have Konen!
Trefarvede! Du eier dog Nationen,
Og sidder stolt paa Fremtids-Tronen,

Naar blot Du holder fast ved Tonen
Og hylder een Mand ei, men Millionen!«

Han var dog en varm Tilhænger af den skandinaviske Ide, den der blev besunget af Carl Ploug, til hvem Bagger stod baade i Venskabsforhold og i Brevvexling, og hvis Blad »Fædrelandet« han kaldte »det første i Danmark«. Ogsaa Danskhedens Forkæmpere i Sønderjylland havde hans Hjerte. Han havde været Deltager i Folkefesten paa Skamlingsbanke. Da »Den slesvigske Forening«, der ønskede at oprette en Højskole og i den Anledning havde sendt sin Bestyrelse som Deputation til Kjøbenhavn for at ordne Sagen, vendte tilbage, gjorde den et Ophold i Odense; det var 7. November 1843. Ved Festen, som man den Aften foranstaltede for Hædersgjæsterne i Theatrets store Sal, var baade Redaktør Ove Thomsen (»Fyens Avis«) og Carl Bagger indbudte som Talere. Ved Peter Hiort Lorenzens Død skriver han et Brev: »Jeg har i de sidste to Dage ikke tænkt paa Andet, end paa Peter Hiort Lorenzen, skjøndt jeg aldeles ikke stod paa den fortrolige Fod med ham som med min Yndling og Dusbroder, Laurids Skau; det er ikke Lorenzens Død, jeg begræder, endskjøndt det maa jo smerte Enhver at høre Rygter som det, at han skulde have — taget Arsenik (det er ikke umuligt), men

jeg er ved hans Død kommen rigtigt til at overveie mit Fædrelands Fremtid og — jeg er nærved at fortvivle. Gid Satan vilde helde sydende Olie i de augustenborgske Halse!«

Det er derfor rigtigt, naar der er sagt om Bagger, at han var ikke anderledes revolutionær, end man i Ro og Mag kunde være det paa Frederik den Sjettes Tid, — og saa republikansk, han end ansaa sig for at være, var han oprigtig begejstret for nævnte Landsfader.

Om Baggers Liv og Forhold i Odense har der været nogen Meningsforskjel. Frøken Alfriede Schmidt, en Datter af Baggers første Vært, Uhrmager Schmidt, skriver: »Der var hyggeligt og ejendommeligt i Digterens Hjem paa Vestergade. Det første Værelse havde et meget velhavende Præg, de gode Billeder paa Væggen, gamle Mahogni Møbler, smukke Meissner Figurer samlede et harmonisk Indtryk. Den egentlige Dagligstue var meget tarveligere, her var det store prægtige engelske Taffeluhr, i Vinduet stod to Fuglebure og ved det ene en nydelig Spinderok, hvor Fru Bagger ofte sad.

Carl Bagger sad ofte med mig under det store Valdnøddetræ, som stod i Gaarden, der fortalte han mig Historier, men drillede mig af og til med sin Snusdaase.«

"Paa Sjælens Landkort gaar ei Øresund"
Saa sang den skjønne svenske Digtermund,
Og det er Sandhed: ikke mægter gandske
Et Vand at fjerne Svensken fra de Danske.
Snart skiller Storebelt os Lande,
Men først jeg haaber, at du ei kan nænne
Snart at forglemme den,
Som denne og med [illegible] usval Haan
Paa Bogen undertegner sig: din Ven;

Carl Bagger.

Odense den 2 Mai 1843.

Stambogsblad af Carl Bagger.

Hvergang Du Dig fryder
Og i Din Sjæl er glad,
Da er mit Hjerte forinden
Med røde Rosenblad;
Hvergang Du er sorrigfuld
Og i Din Sjæl er mat,
Da er mit Hjerte forinden
Alt med sort beklædt Blad.

Odense den 2den Mai 1843 Thora Bagger.

Stambogsblad af Thora Bagger.

En anden Udtalelse fra 1840 kalder deres Hjem »tarveligt«. Men det Sete afhænger jo af Øjnene, der se. Sikkert er det, at Bagger var for vag en Karakter, og den gamle Adam i ham for stærk til, at han kunde trives inden Hjemmets Vægge — og han søgte da efter endt Dagværk sine Drikkebrødres Lag. Det var de tarvelige Beværtningssteder, der særlig trak ham, — Steder, hvor en Snaps og et Glas Øl tidt var hele Traktementet — og det er jo givet, at Omgangskredsen stod i Forhold dertil. Men i Kredsen af disse Venner var han sprudlende vittig, og han var inderlig afholdt.

Som Prøve paa hans Lune fortælles, at Svogeren, Fr. Fiedler engang besøgte ham i Odense. Da han kjørte forbi »Røde Kro«, som nok af Stamgjæsterne benævntes »Bispegaarden«, stod Carl Bagger og nogle Venner i Døren og hilste ham hjerteligt. Da Svogeren senere spurgte ham om Stedet og Forsamlingen, svarede Bagger, at det var Bispegaarden og den venlige Bispefamilie! Svogeren vidste sikkert Besked, inden han spurgte.

I en Vinstue, hvor Bagger havde faaet en stor Del Drikkevarer paa Kredit, krævede Værten ham lidt nærgaaende. Bagger flyttede saa til en anden Restauration — og Stamgjæsterne, der ikke

kunde undvære hans Vittigheder, flyttede med. Førnævnte Vært bad da om godt Vejr, lovede aldrig mere at kræve Bagger, og denne flyttede tilbage. Løftet holdt Værten, indtil Bagger var død. Han sendte da en Regning paa 200 Rdl., som Fr. Fiedler betalte.

Mellem hans Drikkebrødre nævnes Guldsmed Harksen i Overgade og en gammel havareret Cand. phil. Jens Hegelund, der døde 3. Novbr. 1842 som Overopsynsmand ved Daareanstalten. Det var om ham, Bagger skrev Mindedigtet, der slutter:

»Fred med denne tabte Ven,
Thi hans Hjerte sad paa Pletten!
Han var riig — thi riig er den,
Som begrædes af Tolv Tretten.«

Han mente, at det finere Selskab var raaddent, fernisseret og hult. Rimeligvis har han brugt ikke saa lidt stærkere Ord, end hans egentlige Mening krævede. Naar Gomard mindes at have hørt ham udtale: »Hvis een Ting ikke var, blev Thora Fiedler aldrig min Kone«, eller naar han i Anledning af en Børnestrid om et Stykke Legetøj taler haarde Ord om »det Fiedlerske Blod«, da maa disse Udtryk skrives paa Overdrivelsens Konto. Carl Bagger vilde ellers ikke have havt den blide og retsindige Karakter, der alminde-

ligvis tillægges ham. Det var jo ham, der havde krænket og skuffet den Fiedlerske Slægt paa det groveste. Man maa i det Hele taget erindre, at Baggers Billeder og Ordvalg ikke vare synonyme med andre Digteres, endnu mindre med Menneskers i Almindelighed. Naar han i »Dampskibet »Løven«« taler om »Vanvidshyl som Leopardens Skrig«, om »en Ørken, sandet, gold, umaalelig«, eller naar han i sine Poesier hyppig iklæder sine Lignelser vilde Dyrs Skikkelser — da er det et Udslag af en lidt ubændig Fantasi. Hans Udfald mod det »fine Selskab« maa ses i Belysning deraf. Og hans Selskab var da heller ikke lutter Stamgjæster i Knejperne. Den lærde Caspar Paludan-Müller (en Broder til Digteren Fr. Paludan-Müller), der 1843 blev Overlærer ved Odense Kathedralskole skal tidt have rakt ham en hjælpende Haand, »naar det kneb med at faa Avisen redigeret«. Til hans Vennekreds hørte ogsaa den senere Redaktør af »Lolland-Falsters Stiftstidende«, Jørgen Chr. Jørgensen, der fra 1839 til 1845 levede i Odense dels som Typograf, dels som Overopsynsmand ved Daareanstalten; endvidere den senere Folkethingsmand J. N. Gomard, der lærte Bogbinderiet hos Milo i Odense og senere, efterat han havde været i Kjøbenhavn som Svend og som Theater-Elev, og

en kort Tid været Bogbinder i Odense, etablerede en Boghandel i Nyborg. Ved dennes Bryllup, 15. Maj 1838, med Marie Dorthea Hergett var Svogeren, den bekjendte Skolebogsforfatter, Heinrich Leonhard og Carl Bagger Forlovere. Det er nævnte Gomard, der har meddelt, at Ideen til H. C. Andersens Roman »De to Baronesser« skyldes Carl Bagger. Skuespillere, der optraadte paa Byens Theater, vare hyppige Gjæster i hans Hus, saaledes Theaterdirektør Müller, Bedstefader til Betty Nansen. Ogsaa de ret talrige Mindedigte, han skrev i sin Odense-Periode, beviser bedre end noget Andet, at han har været fordomsfri og behjertet nok til at kunne værdsætte og paaskjønne de Mennesker, der hørte til det saakaldte »fine Selskab«.

Men har der været Meningsforskjel om hans Forhold udadtil, har det i endnu højere Grad været Tilfældet med hans huslige Forhold. I »Fremtidens« noble Udgave af Carl Baggers Digtninger har den fine Literaturkyndige, Dr. phil. H. Schwanenflügel i sin Indledning fældet en Dom over Digteren og hans Hustru, der sikkert er bygget paa falske Præmisser. Bagger var ikke den Mand — endsige det »Granitfjeld«, som en Hustru ubetinget kunde støtte sig til. Hans Pengesager vare stadig i Uorden, trods den Hjælp-

somhed, han paa dette Omraade altid nød af den senere Justitsraad Helm Petersen. Hans Biograf siger om ham, efter hvad jeg har erfaret, dog med en Del Overdrivelse: »Sine Breve fyldte han altid med Røverhistorier, og naar han vilde sige Noget for Alvor, lod han sin Kone bekræfte det med sin Underskrift«. Alligevel syntes hun at være glad ved Tilværelsen. I et Brev, Marts 1838, skrev hun til sin kjæreste Broder Julius: »Jeg har det godt, lever tilfreds og fornøiet, hvor kan jeg vel Andet? Jeg har en inderlig god Mand i min kjære Bagger, vi holder af hinanden, og om vi end i det første Aar skal tage det lidt knapt, kan det jo blive bedre med Tiden. Man kan ikke faa Alt paa een Gang. I den Hempelske Familie er jeg optaget som et Barn af Huset, den gamle Frue er kjærlig imod mig som en Moder og kom selv at see til mig, da jeg var syg. Du kan ellers tro, at jeg ret ofte savner Basnæs Gaard med alle vore tobenede Væsener, og jeg kan da ei Andet, end nære det Ønske, at vi selv havde et Sted med Have ud til Aaen, da jeg saa ogsaa kunde have de seilende Skabninger; men maaske ogsaa dette naaes med Tiden; vi leve i Haabet«. I 1839 kjøbte Carl Bagger af Kammerraad, Forligelseskommissær Neess den lille Ejendom paa

Carl Baggers Hus i Odense (Stedet tilvenstre).

Odense Vestergade (hvor det nuværende Nr. 30 ligger), i hvilken han boede til sin Død. Forhuset var oprindelig kun etetages; senere er en Etage bygget til; det havde Sidebygning, Bagbygning og Have med en Havestue, hvor Bagger ofte sad og skrev og tidt fik sin Mad bragt over.

Men i pengeknappe Tider søgte han flere Gange at sælge det; i et enkelt saadant Salgstilfælde blev han dømt til at fri sig ved Ed.

Naar han ved Nattetid, i Reglen mellem Kl. 2—4, kom hjem fra sine Udfarter, var han altid ledsaget af sin »eneste og bedste Ven«, sin Hund «Murat«, men han var ikke sjeldent tillige ledsaget af andre Venner, hvem hans Hustru saa, trods den sene Tid, maatte beværte med Beuf eller hvad Huset formaaede. Kom han alene hjem, var det oftest i Følge med »sin Rus«; men hun sad trofast ved sin Spinderok og ventede paa ham — og Morgenen efter vare alle Spor fjernede af, at der havde været Noget ivejen med ham. En ældre Tjenestepige, som var dem meget hengiven og havde været hos dem i otte Aar, erklærede endogsaa, at hun aldrig havde set Bagger beruset. Han var godhjertet og hjælpsom, naar han havde Noget at hjælpe med. Det er mig meddelt af en endnu levende Dame, der som ung Pige kom der i Huset, at Bagger ved Nattetid paa Gaden mødte en fattig Stakkel, som klagede over Kulden. Han tog da Vedkommende med hen til sin Gadedør, trak sin Frakke af og gav ham den med de Ord: »Nu kan Du faa den — for nu er jeg hjemme.« Broderdatteren, Beate Fiedler, der fra hun var 1¼ Aar gammel

blev opdraget hos Baggers, fortæller, at Fru Bagger ofte græd, naar Manden gik ud, og ligesaa naar Rettens Folk kom for at pante. En Nat, da han kom usædvanlig sildig hjem, sagde hun, at hun ikke kunde udholde det og fra nu af maatte gaa i Seng. Han svarede hende da, at det maatte hun endelig ikke, »for naar jeg véd, at Du sidder og venter, er der dog noget, som maner mig; véd jeg, Du er gaaet i Seng, bliver jeg maaske helt borte«.

Var Bagger saaledes upraktisk i Pengesager og regelløs og uordentlig i sin Livsførelse, saa synes hans Pietetsfølelse overfor Hustru og Barn heller ikke ganske at have været i Orden. Sønnen, som han elskede meget højt, blev konfirmeret Mikkelsdag 1844. Der havde her været en Lejlighed til at faa det tidligere anførte Falsum rettet, som var indført i Viums Sogns Kirkebog. Men heller ikke dette skete. Først ved Drengens Død anføres han som Baggers virkelige Søn; men det var ikke paa Foranledning af Faderen; thi Fader og Søn fulgtes saa bogstavelig ad i Døden, at de paa samme Dag ere opførte paa de Dødes Liste i St. Knuds Kirkebog.

At Thora ikke kunde faa sin Ægtemands Liv og Færden til at rime sig med de skjønne Kjær-

lighedsdigte, han havde viet hende, det er ganske forstaaeligt, og hun maa have været et ualmindelig trofast Menneske, naar hun, trods Alt, kunde ofre sig for ham, som hun gjorde.

Den Sammenligning, jeg i dette Skrift tidligere har gjort mellem Johannes Ewald og Carl Bagger, kunde føres videre til en Sammenligning mellem Arendse Huulegaard og Thora Fiedler. Men medens den Første svigtede sin Bejler — tilsyneladende uden tvingende Grund — blev den Sidste sin Ungdomskjærlighed tro, tro gjennem sin Mands hele omtumlede Liv. Og saasandt Trofasthed er et af Menneskets herligste Dyder, fortjener hun en Lovtale til Eftermæle. Carl Baggers Udtalelse til hende: »Du fortjente en bedre Mand end mig, Thora«, viser jo ogsaa, at han værdsatte hende.

Der er talt og skrevet saa tidt om, at *Digteren* gik tilgrunde i Provindslivets Smaalighed, i den opslidende Redaktionsgjerning; at han ikke befandt sig vel i Odense. Dette er kun halv Sandhed og neppe nok det. Hvis Welhaven havde Ret til at sige om Ewald, at han ikke kunde reddes, »fordi han stod i Selvfortærelsens Brand«, maa en saadan — rigtignok lovlig ubarmhjertig — Dom i samme Maal gjælde Carl Bagger. Dennes Digtning var Brusningen, Gjæringen, den

lidenskabelige Pathos — og et saadant Digterlivs Blomstringstid vilde sikkert under alle Omstændigheder blive kort. Nej, snarere var den forholdsvis rolige Provindstilværelse og den ægteskabelige Omhu og Værn en Støtte for ham. Vel siges der, at han af borgerlige Tillidshverv kun blev Revisor ved en Ligkasse, men det er jo muligt, at han slet ikke attraaede den Slags Hverv. Idetmindste kan jeg oplyse, at han var Medstifter af den senere saa berømte »Læseforening for Fyens Stift«, og at han paa denne Forenings Generalforsamling, 2. Marts 1838, valgtes som en af Foreningens sexten Repræsentanter. De valgtes med 14—39 Stemmer. Bagger fik 24. Men allerede 3. Juli s. A. skrev han til Formanden, Dr. Kalkar:

»Da det stigende Antal af de udgaaende Aviser betydeligen have forøget mine Forretninger og jeg desuden i denne Sommer har paataget mig et ikke lidet privat Arbejde, tillader jeg mig herved at udmelde mig af Læseforeningens Repræsentantskab, hvorimod jeg forventer, at det tilstedes mig at torde forblive i Selskabet som simpelt Medlem. For den Velvillie, hvormed det ærede Repræsentantskab i sin Tid optog mig i sin Midte, har jeg herved den Ære, paa det Hjerteligste at takke saavel Deres Høiær-

værdighed som Repræsentantskabets øvrige Medlemmer.«

I sit Hjem kunde han spøge og slaa Gjækken løs, og sin Hustru, hvem han i Forlovelsestiden betegnede »Trold«, kaldte han nu »Dild«, »Kællingen« — altsammen Kjælenavne i Baggers Sprog. Under H. C. Andersens Besøg i Odense i Slutningen af Trediverne havde han, som det synes, spist Frokost hos Bagger, og han modtog samme Dag fra Sidstnævnte det ret lunefulde Brev:

»Kjære Andersen. Efter en Samtale med min Principal finder jeg mig foranlediget til at bede Dig venskabeligst om at tilsende mig Din Epilog ved Sahlertzs Concert, om muligt endnu idag, da den skulde bruges til Avisen imorgen. Du vil paa Fredag i »Bidrag til Tidshistorien« see min individuelle Anskuelse fremsat angaaende Recensionen over Din Roman. Levvel. Min Middagsmad venter mig, og Du veed, at jeg dog har een Egenskab forud for Dig, den nemlig, at være en ægte Epicuræer, hvad Du end imorges har sagt til Dit Forsvar, saa benægter jeg aldeles, at Du har denne Egenskab: Du har altfor gyseligt prostitueret Dig i mine Øjne, da Du idag hos mig lagde for Dagen, at Du ikke kunde smage Forskjel paa godt dansk og svensk Kartoffel-Brændeviin, en Forskjel, der er ligesaa

stor, som den, der finder Sted mellem Dig og sal. Johannes Wildt. Jeg tilgiver Dig det maaske aldrig.«

(Romanen, der omtales, var vistnok »Improvisatoren«; i hvert Fald fortæller Andersen i »Mit Livs Eventyr«, at Bagger anmeldte denne Bog.)

Alt det tyder ikke paa en tungsindig eller forpint Mand. I mange Digte fra den Tid besynger han Fyen og Odense med Varme — aldrig med Kulde eller Ringeagt.

Jeg kommer nu til at omtale den Del af hans Digtning, der foreligger i hans sidste Bog, Bogen, der udkom Aaret før hans Død. Han havde allerede tidligere bebudet, at der i Foraaret 1842 vilde udkomme »Mosaikstykker« af Forfatteren til »Min Broders Levnet«. Denne Bog udkom ikke. Et Par Aar senere søgte han en Understøttelse paa 400 Rdl., for at han i Ro for Kreditorer kunde udgive et Bind Digte og et Bind Noveller. Heller ikke denne Plan lykkedes — hverken med Understøttelsen eller med Udgivelsen af Bøgerne.

Endelig udkom i September 1845 hans sidste Bog med Titel: »*Øieblikkets Børn*, Prosa og Poesi af Forfatteren til »Min Broders Levnet««. Den anføres almindelig som udkommen i Odense, hvor den var trykt hos M. C. Hem-

pel. Den nominelle Forlægger var imidlertid J. N. Gomard i Nyborg, hvem jeg tidligere har omtalt. Bogen havde følgende Dedikation:

»Min mildtdømmende Svoger, *F. J. F.* tilegnes disse Blade med Høiagtelses, Venskabs og Taknemmeligheds Følelser.«

Tilegnelsen var hjertelig ment, da Svogeren Fr. Fiedler mangfoldige Gange havde givet Bagger Lejlighed til at erfare sin Hjælpsomhed og sit mildtdømmende Sind. Desuagtet kunde denne ikke undlade at slaa Gækken løs, da han i et Brev før Udgivelsen meddelte Svogeren: »Det har været mig en kjær Tanke at tilegne Dig den«, og saa tilføjer: »Har Du Noget herimod, da skriv mig hurtigst til, og da vil jeg med de bedste og fineste Complimenter dedicere Bogen til Fyens Skarpretter, Hr. Stengel. (For at Du kan faa Agtelse for Manden, maae jeg sige Dig, at jeg ikke har drukket Dus med ham.)«

Naar man saa ofte har anført denne Bog som uden Værd og som Bevis paa Baggers Hensygnen som Digter, da forekommer denne Paastand mig aldeles uholdbar, eftersom Bogens Indhold er mere gedigent end Forfatterens for ni Aar siden udgivne »Digtninger«. Den indledes med følgende

»FORORD.

Jeg saae engang paa et Landsbytheater opført en Hundekomedie, hvor alle Akteurs og Aktricer vare fiirføddede Personer; fortrinligen dresserede og iførte pæne skrammererede Klæder, gik denne lille vakkre Forsamling saa orthographisk og fornuftigt henover Brædderne, at Man skulde fristes til at troe, at Dyretæmmeren havde indblæst dem den af Naturen nægtede høiere Fornuft og Sjæleadel. Men ak! pludselig kastede en malitieus Tilskuer en Leverpølse midt ind paa Scenen, og nu var Dressur, Orthographie, Roller og Orthodoxie forglemt, Hundene forvandledes atter til Hunde, det naturlige Instinkt traadte klart og synligen frem, og der foretoges en almindelig Bataille om Pølsen. — Det er stundom gaaet disse Liniers Forfatter ligesom det gik hine Hunde. Hvor tidt har jeg ikke foresat mig, ikkun at skrive alvorlige og nette Digte, ikkun at hylde den velanstændige, den elegant klædte Musa! og dog! saasnart der viser sig en verdslig Fristelse, saa forsvinder min møisommeligen erhvervede Dressur, saa henveires de ærbare Følelser; det skrøbelige Naturmenneske skinner igjennem, jeg hylder Musa vulgivaga og jeg nedskriver da Vers, der maaske stride velmeget mod den bon ton, som den

fine Verden medrette kan forlange af »en pæn Mand«.

»Men! siger Folk da til mig, De maa kæmpe mod deres Deres onde Natur! Betænk, Mennesket kan hvad han vil, Mennesket har Villiens Frihed!« — Kan gjerne være, svarer jeg da, at andre Mennesker have den, men hvad mig angaaer, da føler jeg kun altfor vel, at har jeg i omtalte Henseende nogen Frihed, da er denne af samme Beskaffenhed, som Fristaten Krakaus, der bliver betydelig paaindvirket af de omgivende udenlandske Magter.

I foreliggende, just ikke talrige Ark vil Læseren saaledes maaskee komme til at gjøre Bekjendtskab med et enkelt mindre Poëm, der snarere synes at hidrøre fra Æbleskivekjælderen og fra Hestemarkedet, end fra en digterisk Hofjunkers ziirlige Studerestue, og det er derfor, at Forfatteren paa denne Pieces Titelblad foretrækker at nævne sig som »Forfatter til Min Broders Levnet«, fremfor at sætte sit egentlige Navn, skjøndt dette maaske for Flere er velbekjendt. I »Min Broders Levnet« har jeg nemlig, som Pseudonym, tilladt mig Adskilligt, som jeg neppe vilde have tilladt mig, naar jeg havde opgivet mit virkelige Navn.«

Han citerer derpaa en gammel fransk Strofe, hvis Lære han tidligere har havt for Øje, og hvis Vink han »lydigen og beredvillig« fremtidig vil følge — og han gaar derpaa over til et prise det »gudvelsignede Frankrig«, det skjønne Land, hvis Digtere aldrig har gjort sig Umage for, at lade deres Vers udgaae i Søndagsdragt, men derimod stundom i Fløjelskjole, »stundom i Sloprok, alt eftersom Øieblikket indgav Lunet«. Dette er Bevæggrunden til Bogens Titel.

Dens første og største Bidrag er »Cromwells Søn«; det er ganske vist ikke originalt, men er Scribes femakts Stykke, som Bagger har forkortet til to Akter. Bearbejdelsen, der er udført med Dygtighed, vandt selve J. L. Heibergs Bifald. Denne skriver til ham 3. Marts 1845, efterat Stykket Aaret iforvejen var indsendt til det kgl. Theater:

»Det er mig særdeles behageligt, Høistærede, at modtage et Brev fra en Mand, for hvis Talenter jeg altid har havt Agtelse, og hvis Udvikling jeg har fulgt med Interesse. Stykket er ret interessant, og hvad Oversættelsen angaaer, er det jo et sandt Kunststykke, at reducere 5 Akter til 2.« Han gjør derpaa nogle Indvendinger og slutter saa: »Imidlertid kan dette ikke være til Hinder for, at Stykket bliver antaget

og opført i den Form, De har givet det, og det vil, efter al Sandsynlighed, ogsaa blive Tilfældet, saasnart blot Tiden tillader at tage det for«.

Stykket blev imidlertid aldrig opført paa det kgl. Theater, og Bagger beredtes derved en Skuffelse. Den 5. December 1845 blev det opført i Odense af Langes Selskab.

Bogens lødigste Digt er »Dampskibet »Løven««, der jo ligesom »Bestemmeren« hører til en tidligere Periode. Det sidste Digt har Forfatteren sikkert af personlige Grunde ladet henligge de mange Aar. Desuden indeholder den saa udmærkede Ting som »Børnevise«, sikkert skrevet til Digterens egen Søn:

»Naar kommer Sneppen da?«
Naar først komme blot de Dage
At i Odense paa Tage
Stæren bygger høit sin Rede,
Hvor godt Folk ham Plads berede —
Da kommer Sneppen!«

»En Faders Testament til Sønnen« er ogsaa viet hans Carl. Man erindrer de betegnende Linier med de kraftige Rim:

»Bøi Ryggen ei! selv Tidens Bonaparte
See frit i Øiet ind! som Tigger, Carl,
Du overholde Hjertets simple Charte,
Da bli'er i Pjaltekoften Du en Jarl.«

»Næsbyhoved-Sø« er et Digt, som aldrig er værdsat efter Fortjeneste. Dets Intonation er ganske virkningsfuld, og man sukker kun over, at denne Sø (som man ved Kunst udtørrede 1863) ikke er mere til — man kunde ellers ønske sig en Sejltur paa dens Bølger. Bagger havde ofte Tanken henvendt paa den; i en Optegnelse skriver han, at 6. April 1845 »var endnu næsten hele Næsbyhoved-Sø tillagt med Iis«. Af andre Digte, der knyttes til Odense, kan nævnes Mindedigtet over »Frederikke Kirstine Hempel« med Motto af Byron: »For why should we mourn for the blest?« [Hvorfor skulde vi klage over den Velsignede?] Han kommer dér ind paa Tankegangen: »Sørger ej for dem, der sove«; men Grundtvigs Fortrøstning over Døden ejer han ikke. Et mærkeligt Sørgedigt »J. Chr. A.« over Major, Agent Jens Christian Andrup, hvori han udenfor Kirken persiflerer den Sørgekantate, han har forfattet, og som »Det musikalske Selskabs« Medlemmer til instrumental Akkompagnement afsynger derinde, bør nævnes som et højst originalt Poem, hvori der er dobbelt Bund, men hvor dog Baggers Hjertelag findes i begge. 1837 var hans Svigermoder, Juliane Marie Fiedler, født Sporon, Ejerinde af Basnæs, død. Over hende skrev Bagger

det ypperlige Mindedigt med de prægtige Strofer, hvor han beskriver Herregaarden og Østersøens Fraaden, de vilde Svaners Skrig i Natten og Raadyrets Springen — og derefter udbryder:

»Kjøb Gaarden med Besætning og med Avl,
Med Bondens Ondskab, med hans gode Villie;
Kjøb Storkens Rede hist paa Staldens Gavl
Og Havens Hyacint og hvide Lillie;
Kjøb Mosens Dyb, kjøb Lugt af nyslaaet Hø,
Og Isens Bragen, Hunden, Klappejagten;
Kjøb Krebsen kun i liden Dam og Sø,
Kjøb Gaardens Herlighed og dens Forpagten:

Du sælger ei den gamle røde Lade.
Saadan som den staaer præget i mit Sind;
Du sælger ei de Ansigtstræk, saa glade,
De Smiil, jeg saae paa Moders fine Kind;
Du sælger ei min Kjærlighed til denne Moder,
Ei hendes Billed i mit stille Bryst;
Du sælger ei min Ungdoms lyse Kloder,
Ei disse gamle Sales dybe Røst;

Du kjøber ikke denne Moders Minde,
Og ikke disse Gyldenlakkers Pragt;
Du kjøber ikke hvad der ligger inde,
Hvad hun af Skjønhed har i Blomsten lagt;
Du kjøber ikke Hjertet af vort Indre,
Det slaaer kun for den Døde og for os;
Du kjøber ei den Sol, som før mon tindre,
Du kjøber kun en stjerneløs Kolos.

Vor Moder — sukke vi — hvor er Du henne?
Plantagen er ei meer, som fordum, smuk,
Og, Moder, hvor med Smiil vi vandred Tvende,
Der gaaer nu Een og med tungsindigt Suk.«

Til Forstaaelse af de to sidste Linier maa erindres, at Thora ved sin Moders Død var i Hamborg, og at hun ved Faderens Død var paa Stendalgaard. Hun overværede saaledes ingen af sine Forældres Begravelser. Digtet var en Hyldest, en Tak, vel ogsaa en Afbigt for svundne Tiders Sorg. Det var dog denne Moder, som i sin Tid havde havt Forstaaelse af det unge Par. Bagger havde i Indledningen til »Smaadigte« sagt:

»Lad for Andre Slottets Port paaklem,
Jeg vil see paa Bondens Rug og Havre.
Dog ifald til Kongeborg engang
Jeg gaaer vild, fra Marken og fra Haven,
Ei som Smigrer skriver jeg min Sang:
Thi den gjelder Konger da — i Graven!«

Frederik den Sjette var død 3. Decbr. 1839, og til hans næste Fødselsdag skrev Bagger sit Digt »28. Januar 1840« hvori han erkjender, at

»Bondegraad paa Kongebaare
Kjender Man i kolde Nord;
Mulighed af slig en Taare
Andetsteds man neppe troer.«
— — —

Og efter de pompøse Linier:

»Dømt har Han i lysblaae Skyer,
Han den vældige Monark,
Der kan knuse Folk og Byer,
Sammenblande Hav og Mark!«

slutter han:

»Mangen Herskers Navn vil svinde,
Naar han gaaer til evig Fred,
Men bestaae vil Fredriks Minde,
Thi dets Værn er Kjærlighed!«

Som man ser, maa Carl Baggers republikanske Ideer ses under den Synsvinkel, som tidligere er antydet.

Et følt, men aparte lille Mindedigt over den tidligere omtalte Jens Hegelund bør ikke glemmes. Hans yderst barokke »Ballade« og geniale »Cantate«, som han kalder »en musikalsk Spøg«, bør nævnes som et Udslag af hans digteriske Vid. »Øieblikkets Børn »blev da ogsaa venlig modtaget, og Forfatteren blev offentlig nævnet som »en *ægte* og national lyrisk Digter«. »Nordisk Literaturtidende« skriver: »Carl Bagger har vistnok af Naturen havt et lystigt og let Smil, mere oplagt til Spøg og Glæde end til grublende Melancholi, mere bevægeligt end dybt; men han har levet og lidt, Sorgen har furet hans Sjæls blanke Overflade, han har som Tidens Søn ogsaa maattet bære dens Smerte og gjennemgaae dens Gjærin-

ger. Netop derved er hans Individualitet som Digter bleven saa interessant. Ind i hans Phantasies lyseste Billeder falder der dunkle Slagskygger, med burlesk Humor parrer sig hos ham en frygtelig Pathos. — — Nu er han bleven ældre, mindre vild baade i sin Lystighed og i sin Smerte, mere gemytlig i sin Spøg, mere jevn alvorlig«. Anmelderen siger videre, at Forfatteren ikke har vandret paa Roser i Livet og gjør opmærksom paa, at medens H. C. Andersen drager fra Hof til Hof og »faaer sin Kjole forvandlet til en ren Kirkegaard af tydske Huskors«, kan Bagger ikke engang naa en Postmesters Guldtresser; »medens hin bliver oversat og læst i tamme og vilde Sprog, maa denne søge sig en Forlægger i Nyborg og har altsaa ikke megen Udsigt til at see sine »Øieblikkets Børn« udbredt hinsides Bælterne«. Der udtales det Ønske for Bagger, at Staten vilde give ham en saadan Understøttelse, at han kunde unddrage sig Kjøbstadlivets Smaalighed og finde et nøjsomt Udkomme enten i Hovedstaden eller hellere paa Landet.

Et mærkeligt Aktstykke findes i Bogen, som maa behandles særskilt og hvortil der er antydet før. Bagger havde i den seneste Tid klaget over, at hans Syn var svækket ved Læsning af de smaat trykte Aviser, han fik til Uddrag.

Ogsaa hans øvrige Helbred var reduceret. Da Postmesterembedet i Middelfart var ledigt, besluttede Bagger sig til at søge dette, maaske ikke uden Sammenhæng med, at hans Kollega, Redaktør Ove Thomsen, nærede en lignende Plan og forøvrigt ogsaa opnaaede i 1849 at blive Postmester i Assens. Han indgav saa 26. August 1844 til Christan den Ottende sin ejendommelige Ansøgning, som han Aaret efter lod trykke i »Øieblikkets Børn«. Den er saa karakteristisk for sin Forfatter, at den i Hovedtrækkene bør anføres:

»Til Kongen!

Det er første Gang jeg nærmer mig Christian VIII's Trone. Deres Majestæt kjender mig ikke, undtagen det skulde hidrøre fra at Digteren *Hans Christian Andersen* har offentligt dediceret mig et Hefte af sine »Børneeventyr«. Jeg har saaledes kun saare liden Adkomst til, i min forslidte, sorte Studenteruniform, at nærme mig et berømt, blændende Purpur. Og dog vover jeg det!

Digtekunstens smagfulde Kjender, Kong Christian VIII, understøtter — saaledes har man forsikkret mig — aarligt *Chr. Winther, Holst, Paludan-Müller* og *Andersen.* Disse Penge ere godt, frugtbart og sikkert anvendte. Men, Deres Majestæt! hvormeget der end skriges over Tallotte-

riet, saa vov De engang og tag en Ambe paa Navnene »Carl« og »Bagger!« sæt mig, Sire! ved Deres kongelige Naade i en saadan Stilling, at min Tid tillader mig, med min medfødte Enthusiasme at kaste mig over den Kunst, som jeg i mine Ungdomsaar elskede, men fra hvilken Omstændighederne nu have tvunget mig til at bortvende mit Ansigt, min Hu og min Stræben. Det var dog tænkeligt, at jeg endnu kunde frembringe hjemlandske Toner, der ikke skulde bringe Kongens og mit fælleds Fødeland nogen Skam. Endnu — jeg føler det — sidder i min Pande den lyse Begeistringens Gnist, som de høie Guder skjænke; endnu er mit Hjerte fængeligt for denne svangre Gnist; endnu vil jeg kunne med Kraft og Følelse besynge det Svundne, det Værende, det Vordende. Der ligger endnu for min Sjæl et vidtudstrakt, glimrende Hav, hvor jeg, med Besindigheden og Eftertanken til Lodser, muligt kunde finde en enkelt hidtil uopdaget Ø; endnu formaar mit indre Øie at stirre hen efter de Skjønhedens Kyster, hvor min Konge alt tidligt herskede som odelsbaaren Drot, og endnu mægter min Haand paa Papiret at anskueliggjøre for Folket hvad Sjælens Blik har opfattet i hine Kunstens, Formens og Skjønhedens Regioner!

Men denne sunde Sjæls- og Legemstilstand maa snart ophøre, hvis jeg skal vedblive at tjene mit Brød ved at skrive i et Fag, hvortil Naturen neppe har bestemt mig. Den byrdefulde Gjennemlæsning af det vidtløftige og nu med saa fiin og tæt Tryk udstyrede Materiale, som Nutidens Aviser levere mig til Uddrag, har desværre allerede svækket mine Øine betydeligt, og med Tiden vil det naturligvis blive endmere vanskeligt, tilsidt umuligt for mig at røgte den Dont, hvoraf jeg nu ernærer min Familie og mig selv.

I denne min Stilling og, jeg kan ikke nægte det, tilskyndet og opmuntret af Flere, vover jeg at fremtræde for den danske Trone og bede om at Deres Majestæt, i Videnskabelighedens, Kunstens og den folkelige Poesies Navn, vil forunde Digteren — saaledes kalde Mange mig — *Carl Bagger* den Plads i Statssamfundet, som jeg attraaer: Postmesterembedet i Middelfart.«

Efterat have omtalt sine Personalia tilføjer han: »jeg har i syv Aar deels assisteret ved, deels forestaaet Redactionen af *Hempels* Avis; tillige har jeg udgivet nogle Digtninger, der er blevne ligesaameget roste som dadlede. Min indre Personlighed kjendes ikke af Deres Majestæt, og igrunden heller ikke af mig selv.«

Den Dedikation, der i Ansøgningen omtales, sigter til »Nye Eventyr« (»Engelen«, »Nattergalen«, »Kjærestefolkene« og »Den grimme Ælling«), der var udkommet samme Aar, og som Andersen tilegnede »Digteren Carl Bagger, som en ringe Tak for de friske Tanker og varme poetiske Følelser, hans rige poetiske Digtninger har skjænket mig.«

Med Hensyn til Ansøgningen led han et Nederlag; han fik ikke Embedet. Det besattes i Decbr. 1844 med en Kaptejn Storm. Hans Helbred forværredes stadig, saaledes at han, paa Grund af sin »diabolisk tørre Hoste«, maatte gaa til Sengs Kl. 8 om Aftenen og i længere Tid maatte besørge hele Avisen i Sengen, da han ikke kunde taale at sidde krumbøjet. I det sidste Fjerdingaar af sit Liv var han tildels sengeliggende.

Saa indtraf en Begivenhed, der hidførte den sidste Krise. Hans Søn, der siden 16. April 1845 havde været anbragt i Landvæsenslære hos Forpagter Lacoppidan, Lehnskov ved Svendborg, havde forløftet sig paa en Tønde Korn, var bleven pludselig syg og havde faaet Blodstyrtning. Der kom ved Nattetid en ridende Stafet, som overbragte den sørgelige Efterretning, hvorfor Fru Bagger, ledsaget af Uhrmager Schmidt,

der var i Familie med Lacoppidans, strax maatte afsted for i lukket Vogn og Sengklæder at faa den dødssyge Søn tilbage til Hjemmet. Selv havde Carl Bagger forøvrigt aldrig været paa Lehnskov hos Sønnen. I den Tid, hans Hustru var bortrejst, søgte Bagger i sin Sorg og sin Ensomhed i endnu stærkere Grad end før Trøsten i »det skuffende Glas«. Hans Tilstand forværredes derved yderligere. Han kom vel op, kom ud i Luften endnu engang, men maatte kjøres hjem — og rejste sig ikke mere. Den 24. Oktober læstes i »Fyens Stiftstidende«:

At Døden den 21de berøvede os vor eneste, kjære Søn, *Carl Christian,* 17 Aar, bekjendtgjøres herved af hans dybt sørgende Forældre.

Thora Bagger, Carl Bagger.
født Fiedler.

Denne Bekjendtgjørelse er vel undertegnet med Baggers Navn; men han selv fik aldrig Sønnens Død at vide. Denne havde havt en usædvanlig haard Dødskamp, havde slaaet Hovedet mod Sengekanten, uden at Moderen kunde holde ham. Da han havde udstridt, maatte hun, for at berolige sin Mand, i fire Døgn gaa fra den ene Stue til den anden og bringe Hilsen fra den døende Fader til den døde Søn.

Ove Thomsens Avis skrev: »Det vil med Deeltagelse erfares, at Digteren Carl Baggers eneste Søn, en hjertensgod Yngling paa 16—17 Aar, efter længere Tids Sygeleie igaar Middags er afgaaet ved Døden. Faderen befinder sig ogsaa i en meget lidende Tilstand.«

Søndag Aften den 25. Oktober døde Carl Bagger, bevidstløs og uden store Lidelser. En let Krampetrækning gjorde Ende paa hans Liv. Uhrmager Schmidts Hustru, Frederikke Schmidt, var hos ham, da han døde. Hans trofaste Hustru stod nu alene med sin Sorg og sine dyrekjøbte Minder fra et kort og dog saa rigt bevæget Samliv. Samme Nat skrev hun til sin Broder:

»Odense, den 25. Oktober. Kl. 12.

Kjære Frederik! Jeg staaer nu ganske ene i Verden. Tænk Dig! Jeg har i Aften lidet over Kl. 7 mistet min inderlig kjære, uforglemmelige Bagger; hans Død var blid og rolig, som han selv i levende Live. Men jeg er uhyre nedtrykt, jeg har nu kun Dig til min Trøster. Du vil ikke nægte mig at komme herover og staae mig bie; . . . jeg føler mig saa ulykkelig her mellem Fremmede, jeg har nu mistet alt, hvad jeg levede for her paa Jorden, og der vil gaa meget lang

Tid, inden jeg vil forvinde mit store Tab. Kom snart med Trøst til Din ulykkelige

Søster Thora.«

Fra hendes anden Broder, Valdemar Fiedler, modtog hun Brev, dateret 28. Oktbr.:

»Kjære Thora! Medens jeg i Søndags Aftes ved William blev underrettet om, at Gud havde kaldt Carl til det Bedre, havde jeg ikke ventet saasnart efter at høre, at Din Mand har ombyttet sit høist bevægede Liv med Evigheden. Hvormeget end den Tanke maa paatrænge sig mig, at det for ham var en Lykke at naae Fredens Havn og at finde Hvile efter det stormfulde Liv, der ofte maa have været ham en Byrde, saa kan jeg dog ikke Andet, end med inderlig Veemod og Bedrøvelse føle Savnet af den Mand, i Selskab med hvem jeg har tilbragt mine gladeste Ungdomsdage, hvis sjældne Lune og Vid maa gjøre ham uforglemmelig for Enhver, der var i Berøring med ham, ja! smerte maa det, at et Hjerte forlader os saa godt som det hos Nogen kan findes, og ved hvilket det meget Ædle var saa overveiende, at vi havde let ved at glemme og oversee Afveien, og aldrig kunde nægte ham vor fulde Kjærlighed. At Du, kjære Søster! hans gjennem alle Ulykker kjærlige og urokkelig tro-

faste Ægtefælle, hvis selvopoffrende Kjærlighed stedse har vakt Alles Beundring og Høiagtelse, — har lidt et smerteligt Tab, indseer jeg fuldt vel, da Du hængte ved ham med Din Sjæls hele Fylde.«

»Fyens Stiftstidende« skriver, efterat have meddelt Bispinde Fabers Død:

»Et andet sørgeligt Budskab maa Avisen idag bringe, at nemlig Digteren *Carl Bagger*, i 8 Aar sammes Redakteur, ved Døden er afgaaet igaar Aftes. — Hans lyse Aand og de milde, velklingende Toner, som saa ofte udgik fra hans Sangerbryst, ville længes mindes, og hans inderlige og trofaste Vennesind især dybt savnes af

Udgiveren.«

Af de Avis-Udtalelser, der iøvrigt fremkom om ham, vil det stadfæstes, hvad jeg tidligere har berørt, at Baggers Liv i Odense hverken var saa ulykkeligt eller hans Anseelse der saa ringe, som det ofte er bleven sagt.

I Ove Thomsens Blad »Fyens Avis« hedder det: »*Carl Bagger er død*, Folkedigteren med det lyse Hoved og varme Hjerte, Manden med det ligefremme hjertelige Væsen er ikke mere. — Under andre Forhold vilde hans dybe, poetiske Gemyt, der som Tankelyn paa mange Steder

aabenbarer sig i hans lyriske Smaadigte, sikkert have skaffet ham en anseeligere Plads iblandt Fødelandets Digtere.«

»Berlingske Tidende« udtalte: »Vor geniale Digter, Carl Bagger, er død i Odense. Hans Forfattervirksomhed har vel ikke været meget stor; men ligesom hans Fortælling »Min Broders Levnet« indtager en høi Plads i Novelleliteraturen, saaledes høre flere af hans lyriske Digte til det Bedste, vor æsthetiske Literatur eier. Skjøndt han i de sidste Aar var svag, bærer dog hans sidst trykte Arbeide »Øieblikkets Børn« friske Præg af hans digteriske Genius.«

»Flyveposten« skrev: »At Kunstnere og Digtere sjeldent finde den Anerkjendelse og Opmuntring, de fortjene, før Gravens Grønsvær alt forlængst dækker de Rester, der hører Jorden til, er en Sandhed, som alle Landes Literatur- og Kunsthistorier kun altfor meget bekræfte. Og-saa hos os haves mere end eet Exempel paa, at et Liv, der er viet til Muserne, ikke maa søge eller kan vente at finde Tilfredsstillelse indenfor den snævre Kreds, det hernede er knyttet til, og at en Digters Værker først ret egentlig skulle leve, naar han selv har ophørt at gjøre det. Den Digter, om hvis Hedengang en af de sidste Dage bragte os Budskabet, savnede vel ikke Anerkjendelse iblandt

os som en af de fortrinligt Begavede; men denne var dog langtfra tilstrækkelig nok til virkelig at lade ham vederfares Retfærdighed, end sige, at den skulde have viist sig saa virksom, at den derved kunde have bevaret ham udelukkende for det skjønne Kald, hvorom Livets venlige Genier havde sunget for hans Vugge. Men der vil uden al Tvivl komme en Tid, da Carl Baggers Navn indtager en Plads paa det danske Parnas, som faa Andre, da Man i hans udødelige Sange vil erkjende den lysende Guddomsgnist, der vidner om deres himmelske Udspring.« Derefter omtales hans Liv og Virksomhed, og der sluttes: »Hvad Carl Bagger saaledes har efterladt os er vel ikke meget; men det er nok til det Høieste, Støvet hernede kan opnaae, — et udødeligt Navn!«

Endelig skriver »Lolland-Falsters Stifts-Tidende«, efterat have gjentaget Efterretningen om Sønnens Død og Faderens Sygdom: »I dette Veemodsbudskab var der allerede givet os en Ahnelse om et smerteligere, som Posten skulde bringe os igaar: Carl Bagger selv har udstridt. Ikke uden dyb Beklagelse vil dette Budskab blive modtaget af de Mange, der have fundet Glæde i Nydelsen af hans høie Digteraands herlige Frugter, men især af dem, der tillige have kjendt hans ædle, elskelige,

fordringsfrie Personlighed, der uimodstaaelig tiltrak og i den Kreds, hvori han i de sidste 10 Aar levede, Odense By, har erhvervet en saa almindelig Kjærlighed og Hengivenhed, som sikkert kun Faa nogensinde have kunnet glæde sig ved. Han døde i Søndags, kun 39 Aar gammel, efterladende sin elskede, trofaste Hustru, Thora Fiedler, hvis Navn vi mindes fra Digterens begeistrede »Sendebrev« i hans »Smaadigte«, og hvis Tab og Sorg som Hustru og Moder kun kan tænkes med den inderligste Deeltagelse.«

Mandag den 2. November jordfæstedes Carl Bagger og hans Søn i en Fællesgrav paa St. Knuds Kirkegaard. Begge Kisterne førtes fra Hjemmet til Kirken, ledsaget af et talrigt Følge. Digteren bares af Hempelske Officins Typografer, og ved Kirken modtoges Kisterne af Sangforeningens Medlemmer og henbares til Alteret. Stiftsprovst H. P. Svitzer, holdt Sørgetalen over Texten »Herrens Tanker ere ikke vore Tanker, og hans Veje ikke vore Veje«:

»Her staae for os tvende sorte Kister, og de indeslutte Støvet af en Fader og hans eneste Søn; — de gik bort, Faderen i Livets kraftfuldeste Alder, Sønnen i dets lyse venlige Vaar, Faderen med sin ualmindeligt rigt begavede le-

vende Aand, med sit dybe Gemyt, — Sønnen med sit milde, stille, barnlige Sind. — —

Naar vi mindes, hvilket ualmindeligt herligt Pund, der var denne Hensovede betroet, hvorledes der var ham givet: det dybe Gemyt til at rumme og opfatte, det klare Blik til at see, og Ordets Gave til at udtale, hvad der bevægede sig for Digterens rige Phantasie; naar vi mindes, hvilke velgrundede Forhaabninger hans første Fremtræden paa Forfatterbanen vakte, og hvilke lysende Glimt der fremskinnede selv i det Sidste, der flød fra hans Pen, og tænke paa, at det nu altsammen er forbi, at de ere bristede de rige Forhaabninger, at det har ophørt at slaae det Hjerte, der følte saa dybt og bankede saa uroligt under Livets Fryd og Smerte; — og naar vi tænke paa den vakkre Yngling, der fremblomstrede saa stille og venligt, og lovede at blive Venners og Forældres rige Glæde, — hvad skulle vi da sige? Herrens Tanker ere ikke vore Tanker, og Herrens Veie ere ikke vore Veie.

Men vende vi saa Blikket henimod det forladte og øde Hjem, da maae vi tænke paa hende, som nu med bristende Hjerte begræder Tabet paa een Gang af sin Ægtefælle og sin eneste Søn. Vi mindes, hvor trofast hun med det qvinde-

lige Hjertes rige, dybe og fulde Kjærlighed hang ved disse Hensovede; og vi tænker paa den bittre Kamp, hun har kjæmpet, da hun maatte dele sin Omsorg mellem Mandens og Sønnens Sygeleie, og først modtage dennes, og faa Dage efter hiins sidste Suk.«

Efter Talen afsang Sangforeningen fra Orgelet følgende Kantate:

»En herlig Aand gik hjem til Lysets Egne,
Brat Støvet her afmægtigt maatte segne,
Nu gaaer dens Vei høit over Jordens Taager,
Hvor Herren vaager.

Ei svulmer meer af Livets dybe Længsler,
Der Sjælen til sin Gud usynlig fængsler, —
En Sangers Bryst; — ei Stjerneteltets Luer
Hans Øie skuer.

Hvad dunkelt laae i Tankens Svøb som Larve
Hans Aand gav Følelse og Liv og Farve;
Med Kundskabs Lys og Guders Sprog fortrolig
Var her dens Bolig.

Du saae din elskte Ynglings Øie briste,
Ham rakte Haanden til Farvel det sidste.
Nu sover Du fra Jordens Kamp og Qvide
Alt ved hans Side.

En kjærlig Mages Graad, — en Moders Taarer
I sorgfyldt Hjem har vædet disse Baarer.
Forladt og ene maa nu Hjertet bløde
I Hjemmets Øde.

»Her er jeg Gud!« Din Aand sin Røst oplader,
»Med Ham, som Du mig gav, Allivets Fader!«
Og til unævnelige Saligheder
Han favner Eder!«

Texten er forfattet af den i Odense da berømte Lejlighedsdigter Peter Petersen, Billettør ved Indkvarteringsvæsenet, død 1872 som Prokurator og Kancelliraad. Hans Digt var det bedste af de mange, som blev skrevet om Bagger. Man kan saa deraf have et Begreb om de andre: H. H. Nyegaard i »Berlingske Tidende«, med de for Lejligheden træffende Linier:

»Kun sparsomt lønnes Skjaldens Qvad i Nord,
Ham Laurbærkrandsen rækkes først i Døden.«

C. A. Thyregod (der da var Elev paa Jelling Seminarium) i »Veile Amts Avis«; i »Bidrag til Tidshistorien« tre Digte; desuden indeholdt »Aarhuus Stiftstidende«, »Svendborg Avis« og mange flere Blade Digte til Baggers Ære. Mærkeligt nok havde ikke en eneste af de virkelige Digtere, end ikke H. C. Andersen, et Poesiens Mindeord at sige om den hedengangne Kaldsfælle. Den følgende Vinter, 13. Januar 1847, da Carl Ploug holdt Talen ved Studenternes »Nordisk Højtid«, mindedes han »Carl Bagger, hvis Livstræ for Samtiden havde staaet som en af Stormen forpisket Stub; men dets Marv havde dog

været sund og ægte dansk, og fra dets Top havde der stundom lydt Fugletoner, saa rene og skjære, at de ikke vilde glemmes, saalænge der var dansk Sprog og Literatur til.« Men af Digte til hans Minde lød der, som sagt, ingen fra de store Digtere og intet, som var ham værdig. Først mange Aar efter fremkom et saadant:

»Troer I, hans Samtids haanske Ord og Smiil
Var al den Vinding, Tankens lette Piil
Ham hented ind i Livets Fugleskydning?
Troer I, hans Dagligliv og Aandens Magt
Var saadan Lidetheden underlagt,
At Mindet døer i Nu- og Frem-tids Brydning?

— Javist, han havde knapt et ærligt Navn,
Hans Vugge var en falden Kvindes Favn,
— Men kun Filistren spør' om Vuggegænge;
See! naar hans Aand foer vide over Sky,
Da mødte Cid ham, svøbt i evigt Ry,
Og dvælte hos ham, slog han Harpens Strenge.

Og det er sandt, i Kjødet var han svag,
Tidt blev ved Punschebollen Nat til Dag. —
— Men kun Filistren passer Klokkeslettet!
Og ofte, mens I Andre laae i Seng,
Har han paa Fantasiens Foraarseng
En Krands uvisnelige Blomster flettet.

Ja, I har Ret, — han var og blev en Knop,
Han naaede aldrig heelt at springe op,

— Men bedre det, end aldrig Knop at sætte.
Og sjelden Sjæledug om Bladet laae,
I Farvespillet underfuldt man saae
Bag tunge Skygger Morgenstraaler lette.

Historiens Genius greb sin Flammestift
Og tegned i sin Bog med evig Skrift,
Blandt Minderne, som legemløse flakker,
En Skikkelse, der ligner Byron lidt,
Men mindre voxen, mere dansk i Snit, —
Og nedenunder skrev den: *Carl Bagger.*

Men et endnu smukkere Minde satte Forfatteren til dette Digt, *Vilhelm Møller,* den hedengangne Digter ved i 1866—67, paa Initiativ af Etatsraad, Justitiarius i Overretten Fr. Fiedler, og under dennes Auspicier, at udgive »*Carl Baggers samlede Værker*« i to Dele, samt Aaret efter »*Digte i Udvalg*«. Vilh. Møller har røgtet sit Udgiverhverv med en Begejstring og Kjærlighed, der fortjener al Anerkjendelse, og den Biografi, der slutter sig til Værket, er udarbejdet med stor Dygtighed og vil til alle Tider blive Hovedkilden til Digterens Liv. De »Samlede Værker« indeholder det Væsentligste af Carl Baggers tidligere Samlinger, (nogle enkelte Lejlighedsdigte og Theaterprologer undtagne) og desuden en lang Række Digte, der ikke fandtes i nogen af nævnte Samlinger, saaledes det for Bagger saa beteg-

nende, tidligere citerede »Digtersvar«; Slagelse-Digtet til H. C. Andersen, der jo er blevet en af hans mest kjendte Poesier; »Søvnen« med den aldeles betagende Indledning:

»Pige, Du med Valmugreen,
Venlig og ætherisk reen.«

»Natten«, skrevet i Terziner. Det er omtrent den eneste Gang, Bagger anvendte en fremmed metrisk Kunstform — betegnende nok, da hans Jævnaldrende, Fr. Paludan-Müller og mange Andre særlig yndede disse Former. »Da Thora var syg«, som tidligere udførligt er omtalt. Mindedigtet over Theodor Gliemann, født 12. Juni 1793, Dr. phil. og Fuldmægtig i Rentekammeret, der var gift med Frederikke Catharine Fiedler, Thoras næstældste Søster. »Studentersang«, hvori han i Sommerstemning priser Fyens Skjønhed. Det bizarre lille Digt »Ved en Kontoirists Grav«, over en Agent Andreas Rose, der døde i Januar 1837 og blev begravet i fri Jord. »Prolog«, formentlig bestemt som Indledning til en Ungdoms-Digtsamling, der ikke udkom. Nogle af dens Verslinier og Tanker gaar igjen i Indledningen til »Smaadigte«:

»Du har, o Danmark, mange Ædelstene,
Du est en Moder af den første Rang:
Vil venlig Flinten Du, den simple, dunkle,
Indsætte mellem Stenene, som funkle?«

Men ogsaa senere i Livet, under sin Odense-Periode, planlagde Bagger Digtninger, som ikke bleve fuldførte, saaledes et Drama »Peter den Store«; »Nogle kortvillige Historier om Tiile Ugelspegel«, hvoraf han offentliggjorde Prøver i »Bi-

Carl Bagger

(Efter Titelbilledet til »Samlede Værker«.

drag til Tidshistorien«; en femte Sang til Byrons »Childe Harolds Pilgrimsvandring«, og en Art Selvbiografi; i nær Tilslutning hertil kan det anføres, at hans Svoger, Frederik Fiedler, opfordrede ham til at oversætte Byron. Denne

Opfordring fremkaldte Baggers »Et Svar til min Svoger«, hvori han afslaar Tanken, med den Motivering:

»— — — Kraft har havt
De Gamle, men de er gaaet bag af Dandsen.
Men ingen Byron bygger dette Huus,
Og ingen Lord kan tømre den ny Verden:
En simpel Mand skal af det simple Gruus
Omforme Jorden, byde ny Gebærden.«

Dette Digt er skrevet i Midten af Fyrrerne. Kun faa Aar efter gik Danmark ind i en ny Tid. Deraf har Carl Bagger sikkert havt en Forstaaelse. Om Byron indrømmer han forøvrigt, at han

»— er en Mønt, heel gangbar udi Coursen,
Men aldrig, Milord, skal Ressourcen
Til Livsophold jeg søge ned
At plante libanonske Ved
Paa en uhjemlig, om end vakker Bred.«

Hans Digt »Christian Otto Frederik Demant« slutter Udgaven af de »Samlede Værker«, men det synes ogsaa at slutte Baggers Digtervirksomhed; det er skrevet over en 13-aarig Søn af Møller Demant i Dalum Mølle; han druknede ved Badning 20. Juni 1846. Selv gik Digteren fra nu af med hurtige Skridt den Tid imøde, da, som der staar i Digtet,

»Der kommer en hellig, forventet Dom
Over Børn og Forældre døde.«

Om hans Grav satte hans Enke et Jerngitter med en oval Plade med Indskrift:

Efter Fru Baggers Bortrejse fra Odense sørgede Bogholder N. A. Nielsen hos M. C. Hempel og dennes Efterfølgere i mange Aar for Gravens Vedligeholdelse. Den 15. Februar 1887 anmeldte imidlertid Odense Kirkegaards Bestyrelse, at Graven forlængst var hjemfalden, og da Digterens Enke ikke kunde, og ingen Anden vilde paatage sig dens Tilsyn og Pasning, indstillede den, at Byraadet bevilgede 100 Kr. til Gravens Istandsættelse og paatog sig dens fremtidige Vedligeholdelse. Dette vedtog Odense Byraad 29. April s. A. »som en Æressag«, og rejste derefter en Sten paa Graven med en Gjentagelse af ovenstaaende Inskription og Tilføjelse:

FREDET AF ODENSE KOMMUNE.

Carl Baggers og Søns Grav.

Denne Sten søger en Kommité, nu i Hundredaaret for Digterens Fødsel, at afløse med et Monument, som er ham mere værdig.

Carl Baggers Hustru blev efter hans Død boende i Odense i det gamle Hjem, hendes eget Hus. Hendes Sindsstemning vil kunne ses af et Brev, hun nogle Maaneder efter Mandens Død sendte Skuespillerinde Jomfru Sønderskou (senere gift med Skuespiller Chr. Schmidt), der var en

god Veninde af Ægteparret, og som en hel Sommer havde boet i dets Hus:

»De, kjære Jomfru Sønderskou! som jeg troer, dog kjendte min uforglemmelige Bagger temmelig godt og som saa ofte glædede ham med Deres Nærværelse, og saaledes jo ogsaa har seet, hvor uendelig lykkelig vi levede med hinanden, vil kunne føle hvormeget jeg nu maa lide af Savn, som ikke vil forsvinde før vi, som vi jo skal troe og maa haabe, igjen skulle samles. De vil ogsaa kunne føle, at jeg er meget ulykkelig; vel har jeg mange kjærlige Søskende, Familie og Venner, men jeg levede jo kun for ham, for at gjøre ham sit Hjem saa behagelig som mulig, for at være for ham hvad min uendelige Kjærlighed gjorde mig saa let at være, hans egen kjære *Dild*, som han saa ofte sagde. Og kan der ogsaa tænkes et elskeligere Væsen end han var? Hvor er nu det glade Lune, den kjærlige Venlighed, han spredte over alt her i Huset, det er nu ombyttet med en øde Tomhed, som trænger sig dybt ind i mit Inderste.

Ja, De maa troe, det var en skrækkelig Sommer, at see Mand og Søn langsomt skride imod Graven, først at lukke Sønnens Øine og fire Dage efter Mandens, saa at de paa een Dag blev sænket i Graven. Gud være lovet, at ingen af dem

leed ret meget i deres Sygdom, og at de begge døde blidt og uden Smerter, især Bagger, hvis Død var som hans hele Væsen Blidhed. —

De vil vel maaskee som Alle troe, at jeg flytter her fra Byen, dog heri feiler De. Jeg bliver her, sælger til Sommer min Gaard, hvor Alt minder mig saa smerteligt, og flytter til Efteraaret, som jeg haaber, ud i en ganske nydelig Leilighed udenfor Vesterport, der er jeg i Nærheden af mine Kjæres Hvilested, og der skal mit Hjem være. Jeg har, imedens de levede, kun levet for dem, nu vil jeg kun leve for deres Minde. — —

Og nu til Slutning bliver De ei vred over alle mine Klager, men mine Følelser løbe saa ofte af med min Fornuft. — — Lev nu ret vel! — Deres hengivne, men ulykkelige Veninde

Thora Bagger.«

Det ses af dette Brev, med hvilken Trofasthed hun hænger ved de Afdøde Sit Hus solgte hun 1849 (til Sadelmager N. C. Christensen) og flyttede selv udenfor Vesterport i den omskrevne Lejlighed (hos Apotheker Berg). En endnu levende Dame, som besøgte hende dér, omtaler hendes smukke Hjem med de mange Billeder af Bagger i alle Stuerne og omtaler tillige hendes fine og noble Personlighed. Sine Formuesforhold omtaler hun selv paa den Tid

som ret gode. Sagtens er der dog blevet Noget i Behold af den Datterlod, 7500 Rdl., hun fik, da Basnæs 1838 solgtes til J. B. Scavenius. Den Datter af hendes Broder Valdemar, Beate Fiedler, der i flere Aar havde været i Huset hos dem, forblev til fremtidig Opdragelse hos Fru Bagger og fulgte med hende, da hun nogle Aar efter forlod Odense. Thora Bagger blev nemlig gift anden Gang (Stuebryllup ifølge kgl. Bevilling 19. Febr. 1851), 2. April s. A. med Møllebygger Laurits Vilhelm Borum, født i Kjøge 1818, Søn af Møller C. A. Borum. Med ham flyttede hun, saavidt vides, 1854 til Korsør, hvor han paa Halskov etablerede et Jernstøberi — en Virksomhed, han i Odense havde havt Lejlighed til at sætte sig ind i som Formand paa Allerups Jernstøberi. Hendes andet Ægteskab blev kun af kort Varighed. Borum døde af en Hjernelidelse allerede 24. Oktober 1856, tre Uger efter Støberiets Indvielse — og Thora Fiedler var nu Enke for anden Gang. Skjøndt Ægteskabet neppe var harmonisk — og vel paa Grund af Parternes forskjellige sociale Trin ikke kunde blive det — tilbragte hun dog sine roligste Aar i Korsør. Fra den Tid stammer hendes Portræt med Hunden. Hun havde altid holdt af Dyr. (Som ung Pige havde hun paa Basnæs et Raalam, som altid

fulgte hende, og som flere Gange sprang gjennem Vinduet, naar hun havde glemt at tage det med ind. Hendes Hund dér hed Mufti; den overlod hun ved sin Bortrejse til sin Broder Julius.)

Jernstøberiet blev efter Mandens Død drevet et Par Aar for hendes Regning og bortforpagtedes siden til senere Teglværksejer G. Kähler. I Slutningen af Tredserne blev det erklæret fallit. Fru Thora Borum tog ved samme Tid Ophold i Kjøbenhavn, i Forening med sin eneste Søn af andet Ægteskab, *William Borum*. De smertelige Tab, hun havde lidt, og hendes trofaste Natur gjør det let forklarligt, at hun ikke vilde og ikke kunde skilles fra Sønnen. Hendes Liv i Hovedstaden var præget af Mangler og Savn. I et Brev til Alfriede Schmidt skriver hun: »Sultet har jeg ikke, men jeg maa føle mange Savn, som er tungt at gaae igjennem i min høie Alder. Helbredet er jo ikke saa stærkt, min Hørelse og Synet er borte eller svækket og Kræfterne tage af. Humøret lider ved de bestandige Sorger for det daglige Udkomme. Alle mine nærmeste Slægtninge og Venner ere døde.«

Udgivelsen af Carl Baggers samlede Værker havde indbragt et Par Tusinde Rdl.; af disse Penge fik hun Renten gjennem Frederik Fiedler; desuden fik hun et af de Suhrske Legater og et

Thora Borum.
(Efter Fotografi fra Korsør omtr. 1868.)

Legat fra Fyens Stiftsbogtrykkeri. Tiltrods for den ublide Skjæbne og for andre Sorger, som gav hende mange søvnløse Nætter, kunde hendes Søns Hustru *Antonia, født Schmidt,* Datter af afdøde Theaterdirektør Ferdinand Schmidt, vidne om hende, »at hun var det mest sympathetiske og hensynsfulde Menneske, hun havde kjendt« — og denne Dom vejer jo mere end alle Udenforstaaendes.

Den 13. Marts 1897 døde hun i Kjøbenhavn, efter sex Ugers Lidelser og fire Dages haard Dødskamp, under hvilken hun ikke var ved sin Bevidsthed. Nogle Dage før sin Død — i et af sine lyse Øjeblikke — sendte hun en Hilsen til Forfatteren af denne Bog — en Hilsen, jeg først modtog, da hun havde lukket sine Øjne. Hendes Liv havde været ført i Trofasthed under mere bevægede Forhold, end der i Reglen bliver en Kvinde tildel. Om hende kunde man anvende »en gammel Feltpræsts« Ord: Hun gjorde, hvad hun kunde.

Hun blev 19. Marts begravet i Korsør i sin anden Mands Gravsted. Begravelsen foregik i øsende Regnvejr under de uhyggeligste Forhold. Pastor emer. Gregers Gregersen, der i 1847 under Mærket »Gregorio« skrev Digte i P. L. Møllers »Gæa«, holdt Talen. Han mindedes den Thora,

Og nu til Slutning hjertelig Tak for
Deres gode Ønsker og Deltagelse, som kun
kan være for den Afdødes Skyld, hvorfor
jeg ogsaa tegner mig

Nylandsvej Deres hengivne Thora B.
No 18 4 Sal. Frederiksberg

Thora Borums Haandskrift. 1891.
(Af et Brev til denne Bogs Forf.)

»hvis Navn i sin Tid yndigt besunget lød over hele Danmark«; men han glemte at paatale, at Slægten burde have vist den danske Befolkning — og hende med — det Pietets-Hensyn at begrave hende i Odense ved den Mands Side, som havde hendes Ungdomskjærlighed, og i hvis Værker hun vil leve, og til hvis Navn hendes er knyttet, saalænge dansk Digtekunst holdes i Ære i vort Land. Ved hendes Død skrev jeg efterfølgende Digt i »Dannebrog« — en Tak til hende og en Tak til de kjærlige Hænder, hendes Svigerdatters, der havde plejet hende paa det Sidste:

»Naar mine Øine briste,
Min Aande vorder trang,
Da vil jeg Tanken vriste
Ret fri for sidste Gang,
Og mindes, ret med Dvælen,
Et elsket Maleri;
Paa Billedet, som Sjælen,
Staae Thora midtudi!«
(»Et Sendebrev«.)

Det lakked mod Aften,
og Dagen, den hælded,
da jeg mødte Dig først
paa Guds lysgrønne Jord;
Du, som mer end de Mange,
kjendte Tidernes Skiften,
mens Aarhundredet traadte
sit vældige Spor.

Og der lyste endnu
et Skjær paa din Pande,
en Glød i dit Øje,
et Smil paa din Mund:
Var det Afglands af Solfald
paa Grækenlands Strande,
som din Udkaarne lovsang
i Beaandingens Stund?

Ham, véd jeg, din Tanke
hused i Stilhed,
mens Slægt fulgte Slægt
i den bundløse Grav, —
og Dig glæded de Faa,
som elsked hans Muse:
de vilde, tungsindige
Rhytmer, den gav.

Labyrinthisk hans Ungdoms
Stier blev slynget;
saa kort blev hans Manddoms
sparsomme Ry.
— Din Vej gik fra »Basnæs«
med Taarne og Sale
til en lavloftet Hytte
i Odense By.

Men æres hans Værk
af den Old, som vil komme, —
din Troskab skal kjendes
og høste sin Løn:
skal tydes i Skriften
ved Kirkegaardsmuren:
»Her hviler Carl Bagger
og eneste Søn«.

Og lever i Danmark
hans gribende Sange
— ogsaa de, der er viet
til Dig og dit Navn, —
da naaer vel en Tak
til de kjærlige Hænder,
der har hygget din Aften
og bødet dens Savn.

Carl Bagger blev i levende Live aldrig fuldtud paaskjønnet som Digter. Han selv nød ingen af de Gunst- eller Hædersbevisninger, der tidt er bleven langt ringere Aander tildel, og den Anerkjendelse, man undte hans Digtning, var, som jeg har paavist ved Omtalen af hans forskjellige Bøger, mindre end sparsom. At der ved hans Død og Begravelse blev skrevet og

talt nogle smukke Ord til hans Ære — omstøder ikke denne Kjendsgjerning, der endydermere nærmest bekræftes ved den Omstændighed, at hans Enke upaaagtet maatte henleve sin Alderdom i Nød. Der har dog til alle Tider været enkelte kyndige Dommere, der har forstaaet og anerkjendt hans Værd:

H. C. Andersen betegner ham i »Mit Livs Eventyr« som »en af de mest begavede, sunde Digter-Naturer, der er optraadt i min Tid i dansk Literatur, men ubillig og haardt bedømt; hans Digte ere fulde af Friskhed og Originalitet, hans Fortælling »Min Broders Levnet« en genial skreven Bog«.

Kr. Arentzen siger: »Hans digteriske Individualitet vil aldrig tabe sin Tiltrækningskraft. Hans Musa har — som en Anmelder umiddelbart før hans Død udtrykte sig — »et Janushoved, der paa den ene Side ligner Niobe, paa den anden en Mænade«; og netop derved øver den en saa forunderlig fængslende Virkning paa alle varme Sjæle, der elske Lyset, selv i »dets brudte Straale«.«

P. Hansen karakteriserer hans Digtsamlinger saaledes: »Mellem adskillige Ubetydeligheder og ikke faa Lejlighedsdigte af ringere Værd findes her Poesier af en saa fin og yndefuld Skjønhed i Tanke og Form, at man atter og atter maa un-

dres over, at saadanne Blomster have kunnet trives i den Atmosphære, der var Digterens vanlige. De vidne om en poetisk Kraft i hans Indre, der ikke lod sig kue i Livets Brydninger, og de vidne tillige om, at denne Kraft har faaet sin Næring fra rene og ædle Stemninger, der ikke lod sig besmitte af Dagens Smuds.«

Georg Brandes slutter en Essay saaledes: »Faa Digtere fra hine Dage har saa tydeligt som Carl Bagger virket helt ned til vor egen Tid. Saavel paa Schandorph som paa Drachmann har Carl Bagger med sin Djærvhed gjort Indtryk. Han havde vovet sig længere ud end nogen dansk Digter før ham i drøj Virkelighedsgengivelse, der dog var gennemtrængt af Lyrik. Man har henved halvhundrede Aar efter en Tid lang bevidst eller ubevidst fundet om ikke et Forbillede, saa dog en Forgænger i ham.«

Carl Baggers Livstraad er ikke let at følge. Paa fædrene Side har han saa højfornemme Ahner som Biskop Hans Bagger, gift med Griffenfelds Søster; paa mødrene Side derimod er hans Stamtræ hyllet i Mørke. Der strides om, hvorvidt hans Moder hed Margrethe Sophie Poulsen eller Sophie Margarethe Paulsen, og der yttres fra anden Side endogsaa Tvivl om, hvorvidt det ved Arkivundersøgelser kan bevises, at denne

Kvinde virkelig var hans Moder. Om hendes Forældre og Fødested ved man endnu Intet.

Baggers Digtning har ogsaa været omstridt. Hans Prosa er bleven lidt haardt bedømt — sikkert lovlig haardt. Hans Lyrik er indviet af den sjælelige Ild, men hans Vers ere ikke altid gode, hans kunstneriske Form, baade den indre og den ydre, er kun sjældent helt fuldkommen. Og selv naar han en enkelt Gang — som f. Ex. i »Ønskerne«, første Strofe, — foretager Rettelser i Originalen, kan det omtvistes, hvorvidt saadanne Ændringer ere Forbedringer. Alligevel er han en betydelig Digter — en af de mærkelige og en af de rigest begavede, selv om hans Produktion kun er ringe i Omfang, og selv om de »Samlede Værker« rummer Adskilligt, der burde været udeladt.

Og alle vi, der elsker hans Digtning og i den føler et varmt og ærligt Menneskehjerte banke, vi ønsker ikke blot, at Æren maa svæve ned over hans Grav i Nord, men vi ønsker hans Navn og hans Digtning holdt i Ære — ogsaa af en yngre Slægt, saa den maa nævne *Digteren Carl Bagger* med hans egne Ord mellem »de henfarne Store«. Selv har jeg fra en meget tidlig Tid sværmet for hans Poesi, og naar jeg nu, som en Afbetaling paa min Gjæld og som et Udtryk for min

Ungdomskjærlighed, udsender denne Bog, er det vel i god Samklang dermed, at jeg til Slutning gjengiver de Strofer, jeg skrev om ham i 1879, og som tryktes i min første Digtsamling samme Aar — altsaa endnu før P. Hansen i sit Pantheon »Nordiske Digtere« havde en Plads for

CARL BAGGER.

Jeg mindes det, fast som det var igaar,
da dine Digte slog min Sjæl i Lue:
De som Mænader flagred i min Stue, —
og Rudens frosne Blomster bragte Vaar!

Men gjennem dette vilde Ungdomsmod,
den Jubel, jeg kaotisk hørte klinge,
Du løfted paa din Aands den brede Vinge
hin Sorgens Genius, som nær dig stod.

— Og da Du daled, kjendtes Du af Faa,
og Færre fletter Krandse til dit Minde;
men for en yngre Old dit Navn vil skinne —
Du, hvem jeg elsker, hvem jeg aldrig saa'.
